

πολιτιστική αναζήτηση

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το 2017, το πο.κ.ε.α.ε.π. κλείνει αισίως 30 χρόνια ζωής! 30 χρόνια δημιουργικής δράσης κόντρα στο ρεύμα. Εδώ και τρεις δεκαετίες, απολαμβάνουμε μαζί ανασες πολύμορφης Δημιουργίας και Πολιτισμού. Γιατί ο Πολιτισμός δεν είναι κάτι που μπορούμε να αγνοήσουμε, αλλά ανάγκη ζωής που μας ολοκληρώνει και, στη δύσκολη περίοδο της κρίσης, των στερήσεων και του φόβου που βιώνουμε όλοι, είναι ζωογόνο δύναμη.

Αποφασίσαμε λοιπόν, η σφραγίδα μας «**πο.κ.ε.α.ε.π.: 30 χρόνια ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ**» να διατρέχει κάθε εκδήλωση μέσα στη χρονιά. Με τη δική σας αγάπη και στήριξη στα χρόνια που πέρασαν. Είναι, άλλωστε, στη φύση των ανθρώπων να αποζητούν στο παρελθόν, δύναμη για το μέλλον. Εμείς, αναγνωρίζοντας πόσο σημαντική για ένα έργο είναι η γνώση του παρελθόντος και πόσο πολύτιμη η αίσθηση της συνέχειας, εκτός από τις πολλές προγραμματισμένες δράσεις μας, ετοιμάζουμε και ένα επετειακό τεύχος για να τιμήσουμε τα ιστορικά στελέχη μας, δασκάλους, συνεργάτες και συντελεστές. Ένα τεύχος για να θυμηθούμε και να σας θυμίσουμε το βηματισμό μας από το 1987 έως σήμερα. Με την καρδιά μας να χτυπάει, όπως και στο παρελθόν, και το βλέμμα μας προσηλωμένο στο μέλλον, στο φως που τροφοδοτεί τη δική μας **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ**.

Έτσι, χτίζεται μια μικρή ή μεγάλη «κοινωνία», όπου οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να μοιράζονται τις ιδέες, να εκτιμούν και να σέβονται τη διαφορά μεταξύ τους. Επειδή πιστεύουμε πως ο καθένας από εμάς μπορεί, δημιουργώντας, να καλυτερεύσει τον κόσμο. Και το δημιουργήμα προσδίδει στο μάτι μαγεία, «αφήνοντας» ανεξίτηλα το αποτύπωμά του στο χτες και στο σήμερα. Όπως μια εικόνα που αναδύει άρωμα εποχής. Ένα παραδοσιακό νησιωτικό σπίτι, με παλιά έπιπλα, μπακίρια, σκεύη, κομότες, ντουλάπες με καθρέπτες, διακοσμητικά, τραπεζάκια με μαρμάρινες επιφάνειες, κρεμαστές γυάλινες λάμπες, ό,τι απονέμει γνήσιο Πολιτισμό. Ή ένα ατελιέ ζωγράφου που αποκαλύπτει το δικό του μεγαλείο, μέσα στην απλότητά του, ένα μικρό πάγκο με πινέλα και χρώματα...

Εμείς και εσείς, σαν μια γροθιά, ως εργαζοίμε δίνοντας τον καλύτερο εαυτό μας για να συνεχίσουμε να υπηρετούμε, με αφοσίωση και περισσότερη δύναμη, τον Πολιτισμό. Σαν τον Προμηθέα, «σμιλεμένοι από φωτιά», ακόρεστοι για Πολιτισμό, ως σταθούμε σαν είδωλο έτοιμο να αποκοπεί από τους καυκάσιους βράχους που αλυσοδέσε ο Δίας, και ως αναζητήσουμε τη «φωτιά» της νέας γνώσης. Γνώσης που θα γίνει «παράθυρο» στη φαντασία μας, για να απαντήσουμε στις αντιφάσεις της καθημερινότητάς μας και να υπερβούμε τον ασφυκτικό ρυθμό και το στείο ρεαλισμό της σύγχρονης ζωής. Για να ενισχύσουμε, να παρακινήσουμε και να επεκτείνουμε την έννοια της **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ**.

Κλείνοντας, σας ευχαριστούμε εκ βάθρων, που, χάρη σε εσάς, παραμένουμε 30 χρόνια αειθαλές, με ιδέες, κοινούς στόχους και οράματα. **Μαζί!**

Βασιλική Μελέτη

πολιτιστική
αναζήτηση
ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

Εκδότρια
Βασιλική Μελέτη
E-mail: vmeleti@yahoo.gr
Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα

Συντακτική Ομάδα
Τζένη Λιαρομάτη
Βασιλική Μελέτη
Πάρης Παρασκευόπουλος
Μάρα Χαντζάκου

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν
Βασιλική Αναστασοπούλου
Έλενα Κουρνέτα
Δήμητρα Λάλητα
Βασιλική Μελέτη
Μαρία Μυλωνά
Πάρης Παρασκευόπουλος
Ελένη Στασινοπούλου
Αλέξανδρος Τυροβολάς
Μαίρη Χαλκιοπούλου
Μάρα Χαντζάκου

Επιμέλεια – Παραγωγή
DOT REPRO AE
Ανδρομάχης 51
Τ.Κ. 176 71 Καλλιθέα
E-mail: dot@dotrepro.gr
www.dotgroup.gr

Σχεδιασμός Έκδοσης
DOT REPRO AE
Φανή Βεργίτση

- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση άρθρων ή άλλων κειμένων, με απλή αναφορά στην πηγή (συγγραφέα και πολιτιστική αναζήτηση).
- Δημοσιεύσεις, πληροφορίες και αλληλογραφία στην "ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ" Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα
- Οι απόψεις των συνεργατών μας δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και την άποψη του περιοδικού.
- Παρακαλούμε τα κείμενα που αποστέλλονται στο περιοδικό για δημοσίευση να είναι σε ηλεκτρονική μορφή και να μην υπερβαίνουν τις 4 σελίδες.

Το περιοδικό διανέμεται στα μέλη του πο.κ.ε.α.ε.π. δωρεάν

Ετήσιες συνδρομές	
Ιδιώτες	24€
Τράπεζες, Οργανισμοί, Ν.Π.Δ.Δ. κ.τ.λ	20€
Φοιτητές, μαθητές	5€

ΠΕΡΙΕΧ-Ο-ΜΕΝΑ

4-7
στις ράγες του Οδοντωτού

8-9
αντάμωμα

10-13
απ' την Ινδία με αγάπη

14-17
auto retro.gr

24-27
ζω-γραφίζοντας

20-23
θησαυροί & συλλογές

18-19
ιστορικό αρχείο Ταύρος

28
στα άδυτα του οίνου

29
οδηγώ ασφαλώς

30-31
βιβλιοπαρουσίαση

34-35
περιληπτικές
εκδηλώσεις

32-33
σεμινάρια

Μονοήμερη εκδρομή στα Καλά Βρυτα

Φαράγγι
Βουραϊκού

Οδοντωτός
Σιδηρόδρομος

Σπήλαιο Λιμνών

Σάββατο, 12 Νοεμβρίου 2016
εγκαταλείψαμε το «κλεινόν
άστυ», με προορισμό την ορεινή
Αχαΐα και συγκεκριμένα την
περιοχή των Καλαβρύτων.

Ήταν μια σύντομη, μονοήμερη
φθινοπωρινή επίσκεψη, σε μια
περιοχή ιδιαίτερης φυσικής
ομορφιάς, γεμάτης ιστορικά
αρχαιολογικά και θρησκευτικά
αξιοθέατα, που μας έβαλε για τα
καλά στο «κλίμα» του
επερχόμενου χειμώνα.

Υπεύθυνη διοργάνωσης:
Ελένη Στασινοπούλου

Ο Οδοντωτός Σιδηρόδρομος

Ο Οδοντωτός Σιδηρόδρομος και η διαδρομή του μέσα από το Φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού αποτελεί ένα από τα ωραιότερα αξιοθέατα της χώρας μας. Την κατασκευή του αποφάσισε ο Χαρίλαος Τρικούπης που ήθελε να συνδέσει την ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων με την Πάτρα και την Αθήνα, δεδομένου ότι δεν υπήρχε οδική πρόσβαση. Η μελέτη έγινε από Γάλλους επιστήμονες και η αρχική εκτίμηση ήταν ότι το έργο θα απαιτούσε 10 μήνες για να ολοκληρωθεί. Ο σχεδιασμός ήταν να φτάσει μέχρι την Τρίπολη, αλλά οι καθυστερήσεις στην κατασκευή και οι υπερβάσεις στο κόστος (σχεδόν τριπλασιάστηκε) ήταν η αιτία που η γραμμή δεν επεκτάθηκε ποτέ.

Για πέντε συνεχή χρόνια, οι εργασίες προχώρησαν με δυσκολίες, λόγω του δυσπρόσιτου εδάφους και των φτωχών τεχνικών μέσων της εποχής εκείνης, για να φτάσουμε στο 1896, όταν ο Οδοντωτός Σιδηρόδρομος πραγματοποιήσε το πρώτο του δρομολόγιο, στις 10 Μαρτίου 1896, με πρώτο επιβάτη τον Βασιλιά Γεώργιο Α'.

Από τότε και μέχρι σήμερα, ο Βουραϊκός ποταμός και ο Οδοντωτός πορεύονται μαζί. Το τραϊνάκι ενσωματώθηκε τόσο καλά στο φυσικό περιβάλλον, που μοιάζει σαν να ήταν πάντα εκεί. Ο τρόπος κατασκευής του δεν επιβάρυνε το οικοσύστημα του Φαραγγιού. Με το ξύλο και την πέτρα της περιοχής, οι τεχνικοί έκαναν για χάρη του τραίνου έργα που νομίζει κανείς ότι τα έφτιαξε η φύση από μόνη της.

Αναβαθμίσεις

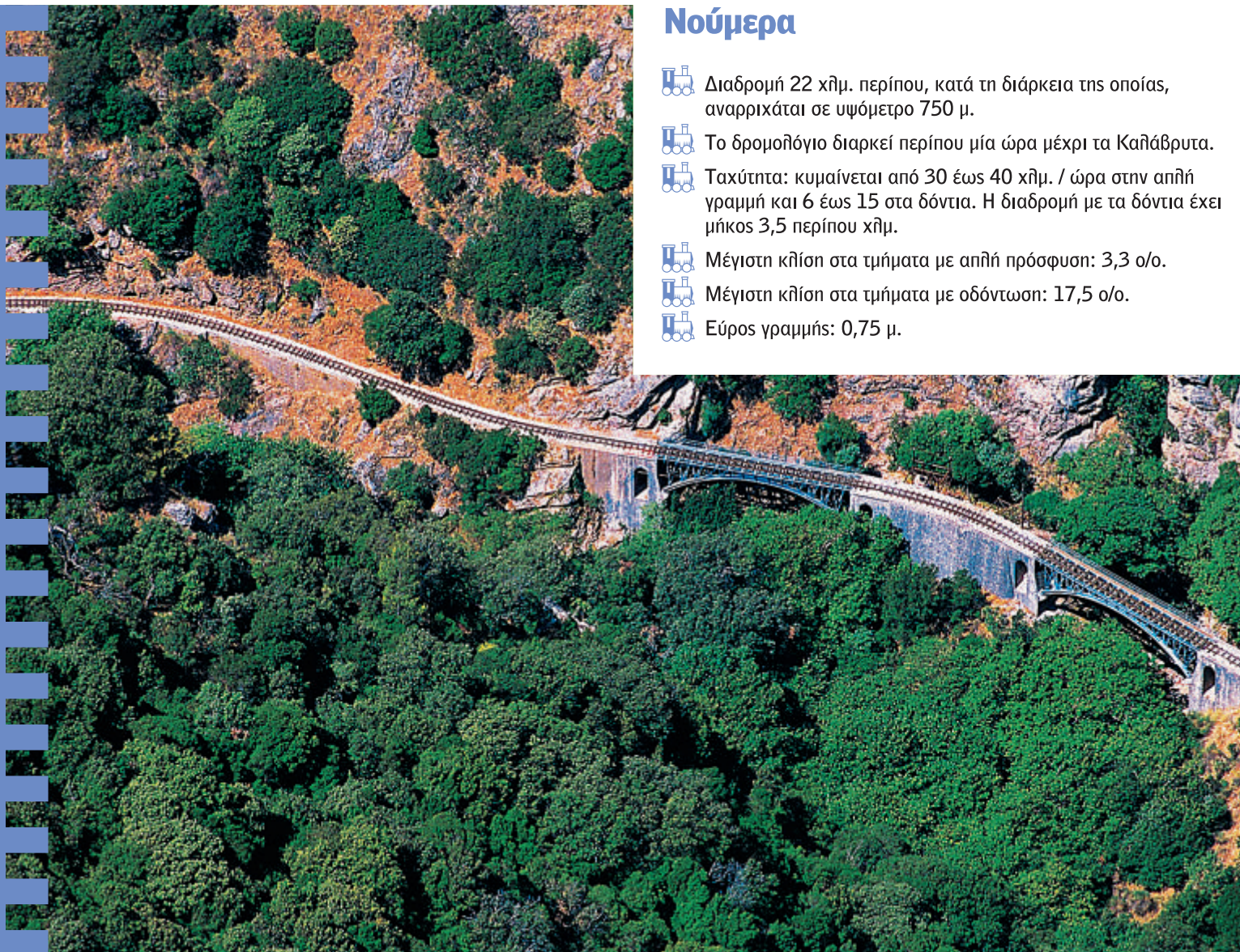
Οι πρώτες μηχανές ήταν ατμοκίνητες και η διαδρομή διαρκούσε δύομιση ώρες. Η πρώτη αναβάθμιση έγινε το 1959 με την παραλαβή τριών νέων αμαξοστοιχιών, που είχαν την ικανότητα να αναπτύσουν μεγαλύτερη ταχύτητα, μειώνοντας το χρόνο της διαδρομής από δύομιση ώρες σε ογδόντα πέντε λεπτά. Αποτέλεσμα της αυξημένης ταχύτητας ήταν να πυκνώσουν τα δρομολόγια. Το 1967, με τρεις νέους συρμούς, ο χρόνος της διαδρομής μειώνεται στα εβδομήντα λεπτά, καταργείται η ατμήλατη έλξη και εισάγεται η ντιζελοκίνηση. Από το 2003 μέχρι το 2009, έγινε ριζική ανακατασκευή της γραμμής, των γεφυρών, των τούνελ και έγινε παραλαβή καινούργιων υπερσύγχρονων αυτοκινηταμαξών.

Σημείωση: Ο Οδοντωτός χρησιμοποιεί ειδικά σχεδιασμένες και κατασκευασμένες άμαξες προσαρμοσμένες στο περιβάλλον του συγκεκριμένου δικτύου: στις κλίσεις, στις καμπύλες της γραμμής, στο ύψος των σπράγγων, στην αντοχή των γεφυρών και των σιδηροτροχιών.

Για την ιστορία να πούμε ότι ακόμα και σήμερα υπάρχουν σιδηροτροχιές στη γραμμή που φέρουν την ημερομηνία κατασκευής της. Όλες οι εγκαταστάσεις (σταθμοί, στάσεις κλπ.), 20 μ. εκατέρωθεν της σιδηροδρομικής γραμμής, έχουν χαρακτηριστεί ιστορικά μνημεία με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Νούμερα

- 🚂 Διαδρομή 22 χλμ. περίπου, κατά τη διάρκεια της οποίας, αναρριχάται σε υψόμετρο 750 μ.
- 🚂 Το δρομολόγιο διαρκεί περίπου μία ώρα μέχρι τα Καλάβρυτα.
- 🚂 Ταχύτητα: κυμαίνεται από 30 έως 40 χλμ. / ώρα στην απλή γραμμή και 6 έως 15 στα δόντια. Η διαδρομή με τα δόντια έχει μήκος 3,5 περίπου χλμ.
- 🚂 Μέγιστη κλίση στα τμήματα με απλή πρόσφυση: 3,3 ο/ο.
- 🚂 Μέγιστη κλίση στα τμήματα με οδόντωση: 17,5 ο/ο.
- 🚂 Εύρος γραμμής: 0,75 μ.

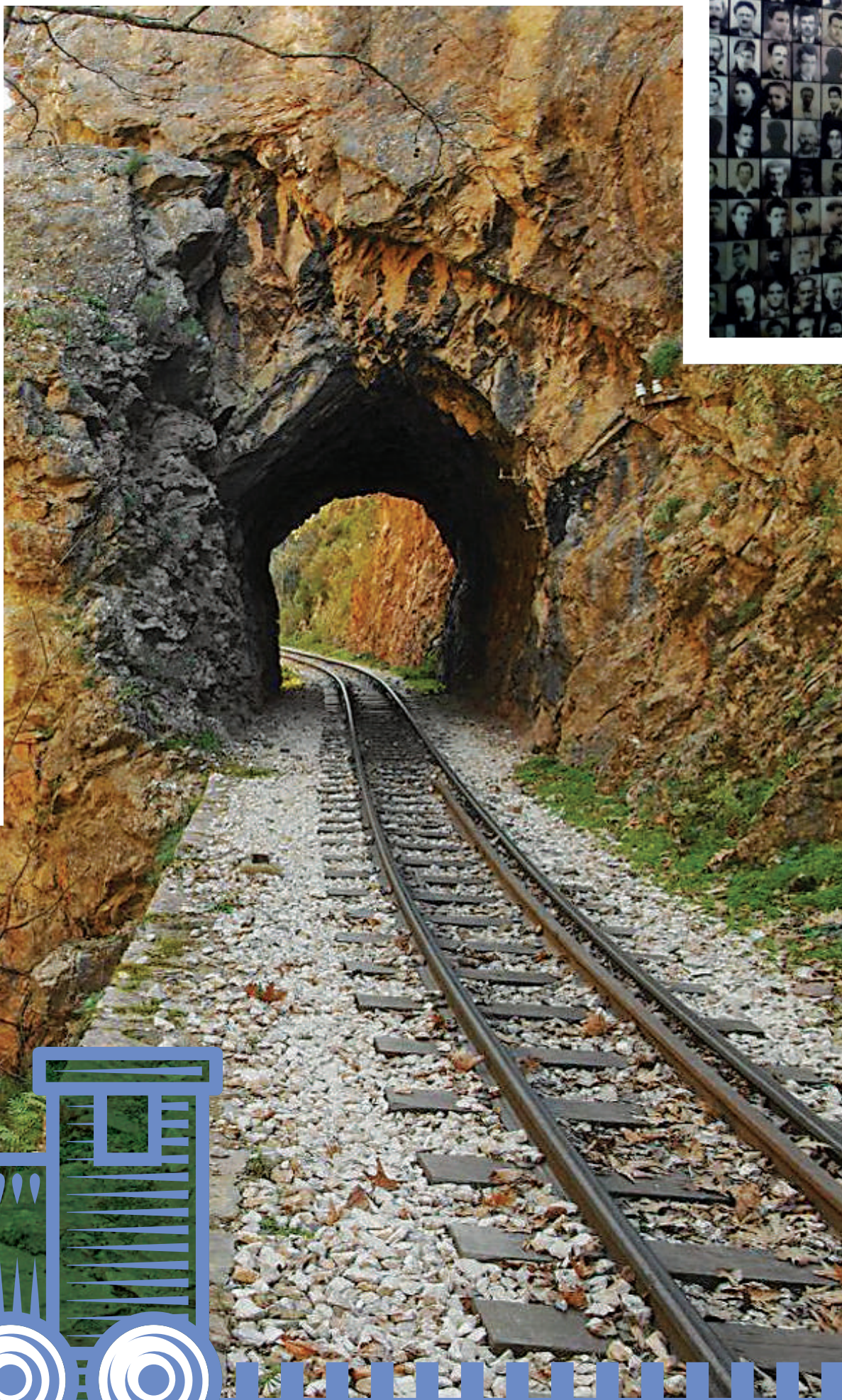

ΟΤΙς ράγες του Οδοντωτού

Φαράγγι Βουραϊκού

Το Φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού αποτελεί ένα από τα ωραιότερα φυσικά αξιοθέατα της χώρας μας, με μεγαλοπρεπή άγρια ομορφιά, επιβλητικούς βραχώδεις σχηματισμούς και καταρράκτες. Ο Οδοντωτός το διασχίζει απ' άκρη σ' άκρη. Δίπλα από τις γραμμές του τρένου υπάρχει μονοπάτι, που έχει σηματοδοτηθεί με σύμβολα του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού Ε4, και χρησιμοποιείται από Έλληνες και ξένους πεζοπόρους. Η διαδρομή για το κατέβασμα απαιτεί περίπου 6 ώρες και για το ανέβασμα περίπου 7 με 8.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε διαδικασία υποβολής αιτήματος ένταξης των δύο ιστορικών γραμμών της Δυτικής Ελλάδας, του Οδοντωτού Διακοπτό - Καλάβρυτα και της γραμμής Κατάκολο - Πύργος - Αρχαία Ολυμπία, στο Παγκόσμιο Δίκτυο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco.

Μουσείο Ολοκαυτώματος Καλαβρύτων

Ο πρώτος Οδοντωτός

Καλάβρυτα

Η κωμόπολη των Καλαβρύτων είναι χτισμένη σε υψόμετρο 750 μ., στους πρόποδες του Χελμού, ενώ απέχει 77 χλμ. από την Πάτρα και 190 χλμ. από την Αθήνα. Η ετυμολογία του ονόματός τους, τα «Καλά βρυτά», σημαίνουν «καλά νερά», όπως πράγματι αναβλύζουν σε αφθονία στον τόπο αυτό.

Κατά την αρχαιότητα, στη θέση των Καλαβρύτων, βρισκόταν η πόλη Κυναιθα, που καταστράφηκε από τους Αιτωλούς και ξαναχτίστηκε επί Ρωμαιοκρατίας από τον Αυτοκράτορα Αδριανό. Στις αρχές του 13ου αιώνα, πέρασε στα χέρια των Φράγκων ενώ το φρούριο, τα ερείπια του οποίου δεσπόζουν μέχρι σήμερα πάνω από την πόλη των Καλαβρύτων είναι από τα σημαντικά μεσαιωνικά κάστρα της Πελοποννήσου. Το κάστρο έχει συνδεθεί με την οικογένεια των Παλαιολόγων.

Τα Καλάβρυτα έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης κατά των Τούρκων, το 1821. Στη Μονή της Αγίας Λαύρας, στις 21 Μαρτίου 1821, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός κήρυξε την Επανάσταση, υψώνοντας το ιερό λάβαρο, το οποίο σώζεται έως σήμερα και αποτελεί έναν από τους πολυτιμότερους εθνικούς θησαυρούς. Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Γερμανικοί κατακτητές εισέβαλαν στα Καλάβρυτα και τα γεγονότα που έλαβαν χώρα σημάδεψαν την περιοχή. Στις 13 Δεκεμβρίου 1943, τα ναζιστικά στρατεύματα εκτέλεσαν όλο τον ανδρικό πληθυσμό 14 ετών και άνω, ενώ έκαψαν ολοσχερώς την πόλη. Ζωντανό μνημείο των τραγικών γεγονότων είναι ο «Τόπος Θυσίας» στο λόφο του Καπή, και το Δημοτικό Σχολείο που στεγάζει το Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. Το Δημοτικό Μουσείο του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος έχει κηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο, εφόσον συνδέεται άρρηκτα με τη φρικτή τραγωδία της 13ης Δεκεμβρίου 1943.

Σήμερα, τα Καλάβρυτα, κρατώντας ως αξίες την ιστορική βεβαιότητα και τη φυσική ομορφιά της περιοχής, αποτελούν και ένα σημαντικό τουριστικό προορισμό, όλες τις εποχές του χρόνου, λόγω της προνομιακής τους θέσης (Βουνό - θάλασσα). Στην περιοχή υπάρχουν αξιοθέατα ιστορικά (Μέγα Σπήλαιο, Αγία Λαύρα), αρχαιολογικά (ύδατα Στυγός - κάτω κόσμος), θρησκευτικά μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί και χωριά.

Ασφαλώς, εκεί δεσπόζει και το χιονοδρομικό κέντρο που βρίσκεται 14 χλμ. από την πόλη των Καλαβρύτων, είναι πολύ καλά οργανωμένο και δέχεται κάθε χρόνο 100.000 επισκέπτες.

Στην κορυφή του όρους Χελμού και σε ύψος 2.340 μ. έχει εγκατασταθεί το νέο τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος», ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα της Ευρώπης, με διάμετρο κατόπτρου 2,3 μ.

Σπήλαιο Λιμνών

Βρίσκεται κοντά στο χωριό Καστριά και απέχει περίπου 17 χλμ. από τα Καλάβρυτα.

Το σπήλαιο διαθέτει λαβυρινθώδεις διαδρόμους, μυστηριώδεις στοές και ιδιαίτερους σταλακτικούς σχηματισμούς, αλληλεπλήρεις κλιμακωτές, σε τρεις ορόφους λίμνες, και αυτό το καθιστούν μοναδικό στο είδος του παγκοσμίως. Η διάβαση των λιμνών γίνεται από υπερυψωμένες τεχνητές γεφυρούλες. Στον κάτω όροφο του σπηλαίου βρέθηκαν απολιθωμένα οστά ανθρώπου και διαφόρων ζώων, μεταξύ των οποίων και ιπποποτάμου.

Το χειμώνα, τα χιόνια λιώνουν και το σπήλαιο μετατρέπεται σε υπόγειο ποταμό με φυσικούς καταρράκτες. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ένα τμήμα του ξηραίνεται και αποκαλύπτονται πρωτότυπες δαντελωτές λιθωματικές λεκάνες και φράγματα ύψους μέχρι 4 μ. Το υπόλοιπο σπήλαιο διατρέχει μόνιμα νερά σε δεκατρείς λίμνες. Το αξιοποιημένο μήκος του επισκέψιμου σπηλαίου είναι έκτασης 500 μ.

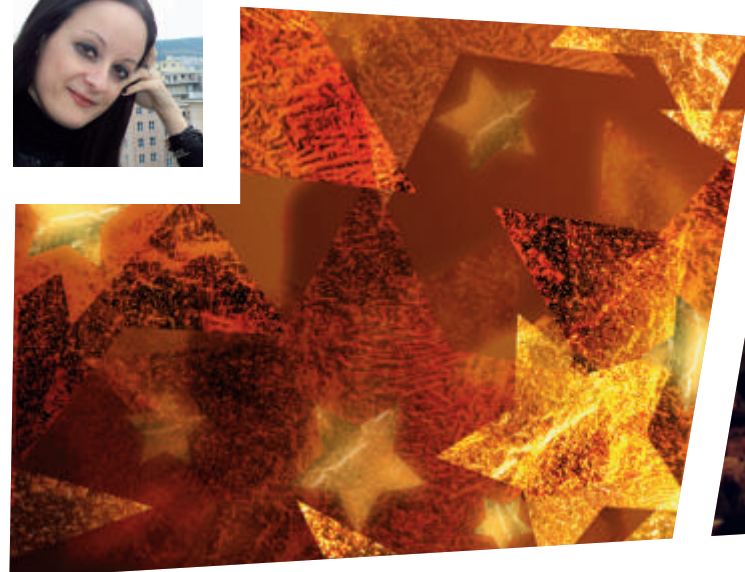

Σπήλαιο Λιμνών

της Βασιλικής Μελέτη

κοπή πίτας ΠΟ.Κ.Ε.Α.Τ.Ε.Π 2017

Την Παρασκευή, 3 Φεβρουαρίου 2017, το πο.κ.ε.α.τ.ε.π. διοργάνωσε για άριστη μια φορά με επιτυχία την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας. Τα μέλη που παρευρέθηκαν στην εκδήλωση, ξεπέρασαν κάθε προσδοκώμενο αριθμό προσέλευσης, τιμώντας μας με την παρουσία τους. Ήδη από τις 9 το βράδυ, συνάδελφοι –εν ενεργεία και συνταξιούχοι- μαζεψήκαμε στην ιστορική ταβέρνα «Κρήματαριά», στην Πλατεία Θεάτρου, στο κέντρο της πόλης, με ένα τεράστιο χαμόγελο ζωγραφισμένο στα πρόσωπά μας, για να ξεφαντώσουμε μέχρι πρωιάς. Σε έναν τέτοιο παραδοσιακό και συνάμα φιλικό χώρο, γνωστό για το καλό φαγητό και την ποιοτική ραϊκή μουσική του, επιβέξαμε να ξαναβρεθούμε φέτος. Η εκδήλωση άνοιξε με το χαιρετισμό των καλεσμένων, από την Πρόεδρο Μάρα Χαντζάκου, η οποία καλωσόρισε συναδέλφους και φίλους στο καθιερωμένο αντάμωμά μας, ενώ ευχήθηκε υγεία, αγάπη και μια καλύτερη χρονιά για τους παρόντες και τις οικογένειές τους.

Ο κόσμος είχε φτιάξει από νωρίς τα δικά του «πηγάδια», πράγμα που δεν μας εμπόδισε στιγμή να κυκλοφορούμε τριγύρω και να μιλάμε όλοι με όλους. Το τρίπτυχο της βραδιάς, κφασικό και ανίκητο: κέφι, πλούσια εδέσματα και ζωντανό τραγούδι. Η χορωδία του πο.κ.ε.α.τ.ε.π. μεγαλοούργησε και πάη, μέσα από ένα σύντομο πηην εξαιρετικά ποιοτικό πρόγραμμα, που μας σκόρπισε χαρά και συγκίνηση. Μετά το γεύμα, εν μέσω τραγουδιών και χειροκροτημάτων, μοιράστηκαν απλόχερα σε όλους κομμάτια της καθιερωμένης πίτας, ενώ η αγωνία κορυφώθηκε για τον νικητή της βραδιάς. Τυχερή, η γνωστή και αγαπημένη μας, Ηρώ Φίλη, που κυριολεκτικά «δάγκωσε» το φλουρί, κερδίζοντας μία διανυκτέρευση για δύο άτομα σε επιλεγμένο ξενοδοχείο. Ήταν η δεύτερη φορά που η Ηρώ κέρδισε φέτος το φλουρί και ο ενθουσιασμός μας ήταν απερίγραπτος! Της ευχόμαστε από καρδιάς να είναι πάντα τόσο τυχερή όσο σιάθηκε στη φετινή μας εκδήλωση.

Την κοπή της πίτας ακολούθησε κλήρωση ξεχωριστών, χρήσιμων και συμβολικών δώρων, που άφησαν τους πάντες ικανοποιημένους: θεατρικά εισιτήρια, ξεναγήσεις σε αμπελώνες με συμμετοχή σε σεμινάρια οινογνωσίας καθώς και δωρεάν συμμετοχές σε διάφορα άρδια σεμινάρια, και ημερολόγια. Σίγουρα, ήταν μια λαμπερή γιορτή, ένα υπέροχο διάλειμμα μακριά από τις σκοτούρες της καθημερινότητας, ό,τι ακριβώς χρειαζόμασταν. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με άφθονη οινοποσία, ανταλλαγές φιλιών και ευχών μεταξύ των μελών. Η βραδιά κύλησε ευχάριστα, αφήνοντας μια γλυκιά γεύση στα χείλη. Είμαστε πολύ περήφανοι που κάθε χρόνο βλέπουμε παλαιά, γνώριμα πρόσωπα, άρδια και νέα μέλη να συμπληρώνουν το ποτήρι του Ποδησιακού μας Κέντρου.

Και του χρόνου!

της Μαρίας Μυλωνά

...Αυτό το ταξίδι δεν μπορεί να το ξεχάσει κανείς! Ακραία φτώχεια, εντυπωσιακός πλούτος, μυρωδιές από μπαχάρια και κανέλα που ανακατεύονται με το βούρκο, όπου συμβιούν άνθρωποι και ζώα, εντυπωσιακά παλάτια, και μαζί το κορυφαίο μνημείο **Taz Mahal**, αφιερωμένο στην αγάπη χωρίς όρια, πολύβουοι δρόμοι, στοιβαγμένοι με κάθε είδους μεταφορικό μέσο και, ανάμεσά τους, αγελάδες, ελέφαντες, μαϊμούδες...

Όλα σου δημιουργούν την αίσθηση πως δεν ταξιδεύεις, αλλά μάλλον ονειρεύεσαι.

Η Ινδία, χώρα-σταυροδρόμι πολιτισμών και θρησκειών, απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1947, καθώς από το 18ο αιώνα ήταν υποταγμένη στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Σήμερα ακόμα, θεωρείται μια από τις πιο γοργά αναπτυσσόμενες οικονομίες, παρόλο που η φτώχεια παραμένει έντονο κοινωνικό φαινόμενο.

Η πραότητα και η ηρεμία των κατοίκων της είναι εντυπωσιακές. Νιώθεις πως η φιλοσοφία της ζωής, εδώ, είναι τελείως διαφορετική.

Ετοι εντυπωσιασμένη, γύρισε από την Ινδία και η συνταξιδιώτισσά μας, Μάιρη Χαλκιοπούλου, και μας αφιερώνει τις εντυπώσεις της.

indiα

Χρυσό Τρίγωνο Ινδίας

Δελχί | Τζαϊπούρ | Άγκρα

Εδώ, Ινδία...

Πανδαιμόνιο από χρώματα, υπό τη συνοδεία ηχοχρωμάτων από κόρνες, πότε υστερικές και πότε βραχνιασμένες. Σε υπόστρωμα από σκουπίδια-φρέσκα ή καμένα - βοσκή της θεάς -εκεί- αγελάδας που δεσπόζει στους δρόμους, αργή, αποστεωμένη και θεϊκή...

Εδώ, εφαρμόζεται το «Γαία πυρί μειχθήτω». Το χώμα και η φωτιά απορροφούν σωρούς από σκουπίδι, κάθε βραδάκι, διώχνοντας συνάμα σύννεφα από κουνούπια και άλλα έντομα. Τοπίο πολιτισμικού σοκ. Από τη μια μεριά, η χλιδή και, από την άλλη, η ξυπολουσία. Συνεχώς το μάτι, από εδώ και από εκεί, φέρνει στο νου τη φράση του «Βιοησθή της Στέγης»... On the other hand... Μια μακάρια νιρβάνα και αφασία ζωγραφισμένη στους μαυριδερούς μαγαζάτορες που κάθονται, οκλαδόν ή ανακούρκουδα, στα μαγαζάκια τους, περιμένοντας το τίποτα. Μειλίχιοι, πράοι και απαθείς, συμβιβασμένοι με τη μοίρα τους, τη μαύρη. Εδώ και εκεί, φωτιές αναμμένες, σκουπίδια σκορπισμένα παντού, μια μόνιμη καπνίλα και μπόχα να αναδύεται στην ατμόσφαιρα. Εμείς, αυτή τη σκόνη, σε μόνιμο σύννεφο, δεν την αντέχαμε, χωρίς χειρουργική μάσκα, παραπάνω πάνω από μισή ώρα.

Και ξαφνικά, τι πάστρα! Εκεί στο χωμάτινο πεζοδρόμιο, ανάμεσα σε κοφίνια, κιβώτια, ρόδες αυτοκινήτων, λουκουμάδες στο τηγάνι, μάνγκο, τομάτες, αγγούρια, πεπόνια, αβοκάντο και άλλα μαναβικά, κασίκες, αγγιγούρινα, σκυλιά, αγελάδες, άσπρα με κιτρίνη χέννα γαϊδούρια... εκεί ανάμεσα... Τι πάστρα! Ηρίγγυμοι άνδρες σαπουνίζονται και τρίβουν με σαπούνια τα παντελόνια τους, ενώ 2-3 μωρά ανακατώνονται... Να χάνει η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα. Με γλυκό χαμόγελο, τραβούν με τα χεράκια τους, κάνουν χαιρετούρες στους ξένους -εμάς- και λένε «Hello to the world!». Είναι μπίζνα αυτό. Κερδίζουν καμιά ρουπία ή κανένα φρούτο ή καραμέλα, στην καλύτερη περίπτωση, σοκολάτα, και τότε πηλκωνονται στο ξύλο μεταξύ τους για μια γλυκιά μπουκιά. Και μόνο ο Θεός μαζί τους. Το ένστικτο αυτοσυντήρησης. Δεν εξηγείται αλλιώς η επιβίωσή τους. Αυτό είναι το θαύμα της φύσης, το θαύμα της ανθρώπινης αντοχής. Στην Ινδία ο άνθρωπος μένει άναυδος, ενεός, από τα άπιστευτα που βλέπει να συμβαίνουν, πράγματα και θαύματα... Ό,τι ξεπερνάει τη συμβατική ανθρώπινη αντοχή και ό,τι οφείλεται σε κάτι Άλλο, πιο πάνω από αυτή!

Η Αγελάς -Α! γελάς; - Η θεά Αγελάς δεσπόζει, κυρίαρχη στους δρόμους, και όχι μόνο, ακινητοποιώντας «σμήνη» αυτοκινήτων, κάρων, ποδηλάτων και μοτοσακό. Αργή, με τα ματιά απλανή και ονειροπόλα. Τα κοινώς σε μας «βοδινά». Όμως, κοκκαλιάρη, αποστεωμένη, βοσκώντας στα σκουπίδια, πότε λευκή (γκρι από τη βρωμιά), πότε κανεβί ή μαύρη, με ίσια ράχη ή ένα μεγάλο βουζούνι-καμπούρα πάνω στο λαιμό, κάτι σαν καμήλα-αγελάδα. Με τεράστια βουβαλίσια κέρατα... Ήμαρτον Θεέ μου, όμως, έτσι και αποφάσιζαν να την τρώνε, ίσως, να σωζόντουσαν μερικές εκατοντάδες Ινδοί από την πείνα, την ξυπολουσία, την καταραμένη φτώχεια που ζέχνει. Τόσο, που εμείς οι «πολιτισμένοι» δύσκολα μπορούμε να συνυπάρξουμε. Και η καμήλα σέρνει ζεμένη κάρη, μικρά ή μακροσκελή, όπως στη Σαϊνόνικη του '50, κουβαλώντας εμπορεύματα ή και ανθρώπους-εργατιά, σαν να ήταν μυρμηγκία... Και πόσο όμορφα τα ξανθά γαϊδούρια ή τα άσπρα με κιτρίνες βούλτες, πιστά στο βαρύ φορτίο τους, με απέραντη υπομονή.

Η αποκορύφωση, όμως, είναι ο Άρχοντας-Ελέφαντας. Η Ελεφαντίνα NENA στο όνομα, η αγάπη του αγωνιάτη, που μόλις φωνάζει «Νένααα (ωραία μάτια)!», εκείνη αυτομάτως σηκώνει τη στρίφογυριστή και ηλικνιστή προβοσκίδα της, πεταρίζοντας συνάμα τα -σαν καθαροδευτεριάτικες πλαγάνες- αυτιά της, σαν να του λέει «Αφέντη μου, εγώ είμαι εδώ για σένα!»... Μεγάλη Αρχόντισσα, με πλουμίδια και χρωματιστά στρωσίδια, πάνω στην καθαθούνα, στη ράχη της ή καμιά φορά και σε ολόκληρο μονόκλινο κρεβάτι. Μια κινητή κρεβατοκάμαρα δηλαδή ή σαλόνι για 2-3 ανθρώπους, που τους μεταφέρει σε «φάση αφασίας», ωστόσο, με σωσμένη την ψυχή.

Είναι αυτό που τραγουδάμε:

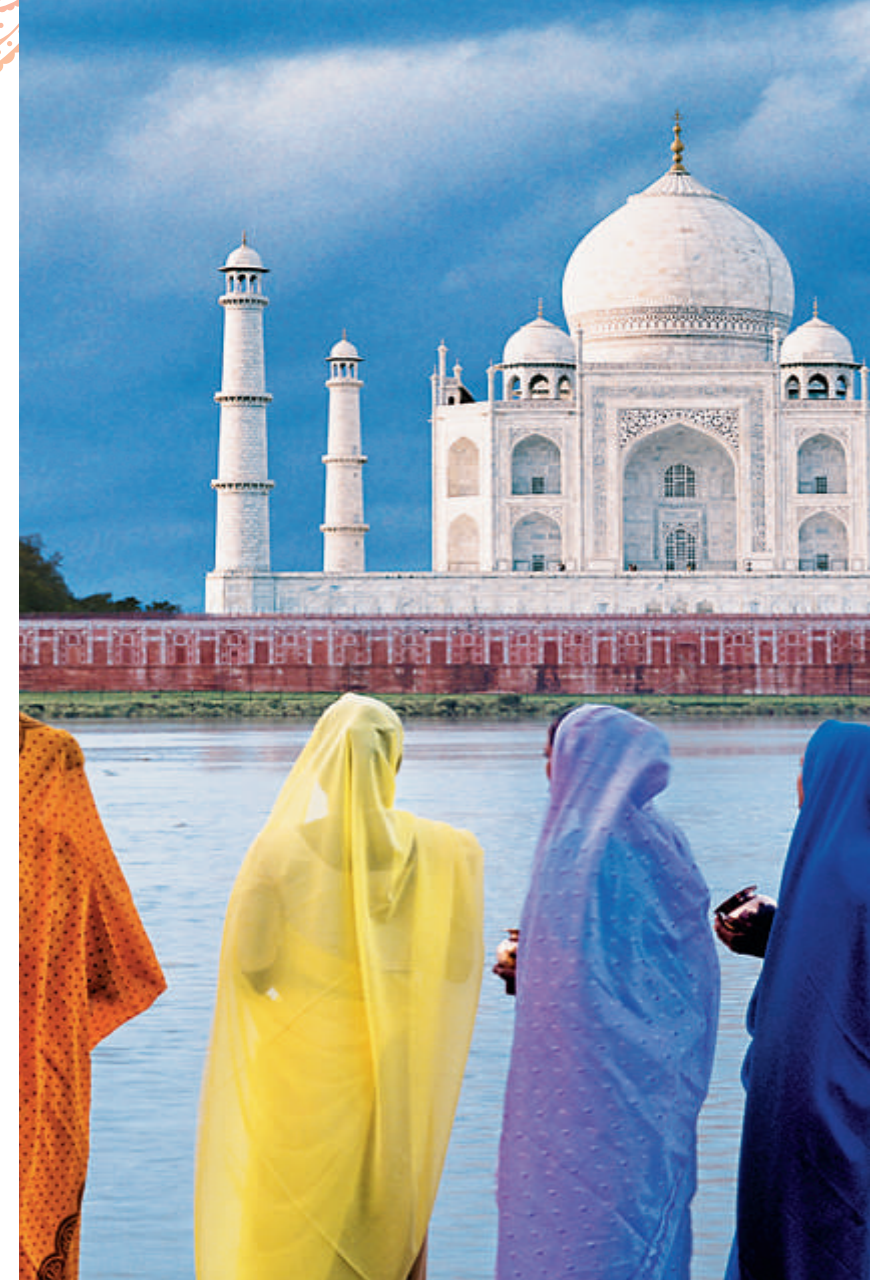
Η Σωτηρία της Ψυχής είναι πολύ μεγάλο πράγμα, σαν ταξιδάκι αναψυχής σ' ένα μοιραίο τραύμα.

Ναι, εδώ, είναι Ινδία... Υστερία της κόρνας που επίσημα την επιζητούν, «Blow Horn» γράφουν πίσω στα φορτηγά τους και την έχουν αντί για φηλας ή την επιδεικνύουν με τεράστια χωνιά, όπως στα δικά μας παλιά γραμμό-φωνα, ασημένια ή κόκκινα. Τα κίτρινα ταξί τους, σαν πανιτάρια κινούνται σωρηδόν μαζί με τα ρισκό, τρίκυκλα ποδήλατα, και τα άλλα οχήματα, με τρόπο φακίρικο. Θαρρείς πως μια πολύχρωμη σιδερένια μάζα κινείται, χωρίς να γρατζουνούν το ένα το άλλο. Μας κόπηκε η αναπνοή από την τρομάρα, όταν «χώνονταν» στροβιλιστά, σαν σε πίστα, συγκρουόμενα του Λούνα Παρκ, χωρίς όμως να συγκρούονται... Νομίζω ότι εμείς εκεί χωριούμε ως οδηγοί. Τα αντανάκλαστικά τους λειτούργουν με την αδρεναλίνη «στο κόκκινο». Ενώ, όταν την αράζουν στα μαγαζάκια τους 1X2 ή 2X3, η νοραδρεναλίνη κατακλύζει το αίμα τους πατόκορφα.

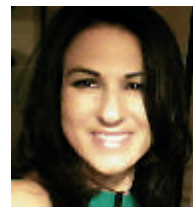
Όσο για την οικογένεια, 4-5 άτομα πάνω σε βέσπες και μοτοσακό, μπαμπάς, μαμά και 2-3 παιδιά, ανάμεσά τους. Απίστευτο. Χώρα δύο ταχυτήτων! Η δεύτερη ταχύτητα; Η περιοχί Νεκρού. Ουρανοξύστες, με όλες τις μεγάλες εταιρείες του κόσμου, δεσπόζουσας της Google, και με εγκεφάλους, μεταξύ των οποίων, Έλληνες και πολλούς Σαλονικιούς.

Εδώ, Ινδία. Είπε κανείς τίποτα; Οι πολιτισμένοι, πεντακάθαροι, απαστράπτοντες Ευρωπαίοι, και οι άλλοι;

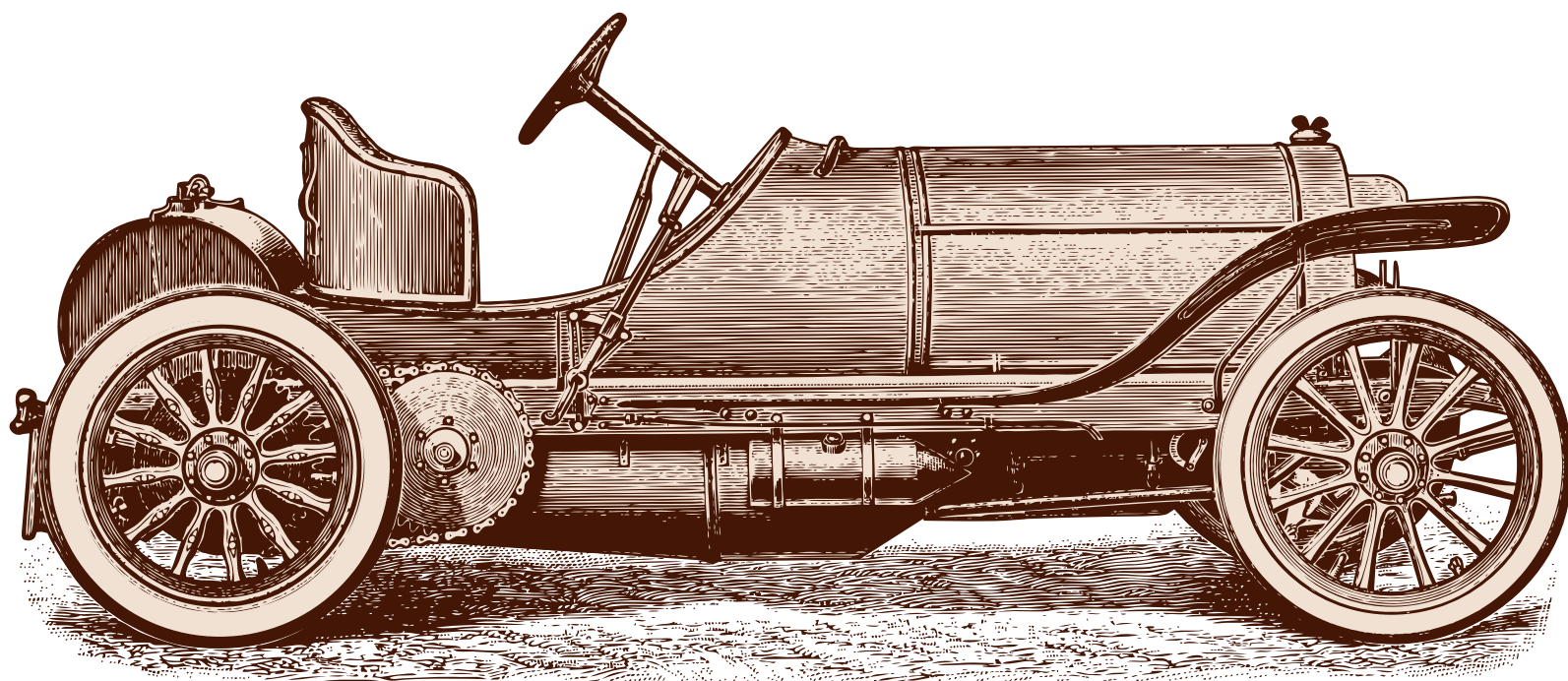
Εδώ, Ινδία. Μόνο θαυμασμός και σιωπή μπροστά στη δύναμη που λέγεται «ΑΝΘΡΩΠΟΣ» και φαίνεται, εδώ, στην Ινδία.

Ιστορία της ΑΥΤΟΚΙΝΗΣΗΣ ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου

Το Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου (ΕΜΑ) είναι, εδώ και μερικά χρόνια, ένας τόπος αναβίωσης ιστορικών αυτοκινήτων που έχουν αγαπηθεί πάρα πολύ και που χαρακτήριζαν την εποχή τους.

Αποτελεί μοναδική περίπτωση σε όλη την Ελλάδα, καθώς προσδίδει αξία αντικειμένου τέχνης σε κάτι που οι περισσότεροι θεωρούν «όχημα αυτοκίνησης». Για πολλούς, οι μάζες από λαμαρίνες και εξαρτήματα δεν είναι απλώς παλιά αυτοκίνητα, αλλά έχουν ψυχή, ταλέντο, φινέτσα, κομψότητα, καμπύλες, χρώμα, στιλ και αειθαλή οντότητα. Τα εκθέματα των αυτοκινήτων που φιλοξενούνται στο Μουσείο, καλοδιατηρημένα και αστραφτερά, είναι αλήθεια ότι προσελκύουν το κοινό και κεντρίζουν το ενδιαφέρον όλων.

Οι παλιές αγάπες, λέγεται, πάνε στον παράδεισο, όχι όμως όλες, καθώς, όπως φαίνεται, κάποιες παλιές αγαπημένες πάνε... στο Μουσείο!

Μάλιστα, παρόλο που δεν πρόκειται για «αρχαιο-τιτες», θέλουμε να τις επισκεπτόμαστε για να τις ξαναθυμηθούμε, να τις ξαναγγίξουμε, να τις αγαπήσουμε από την αρχή, εμείς και τα παιδιά μας.

Οι αναρίθμητοι λάτρεις τους, τις θυμούνται με τα μικρά τους ονόματα. Οι πιο πολλές, Ιταλίδες, Τζούλια, Φούλβια, αλλά και πολλές, με κωδικοποιημένες ονομασίες, όπως T-model, MX-5, παραπέμπουν σε φινετσάτα μοντέλα, χάρμα οφθαλμών και φωτογραφιών!

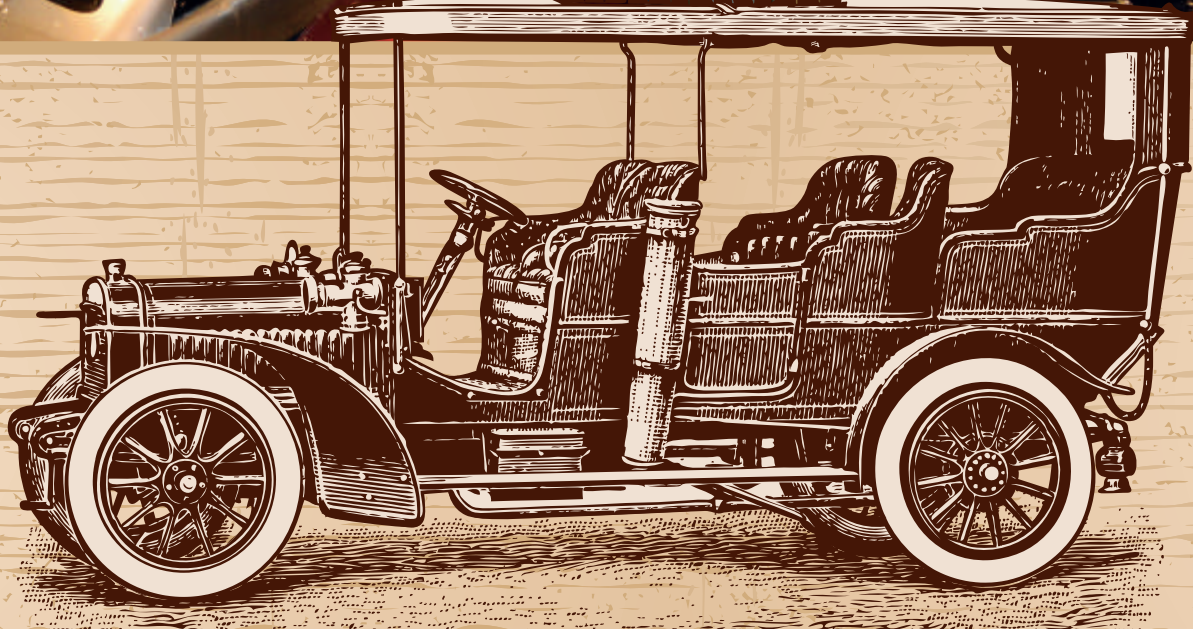

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή!

Τα μηχανοκίνητα έργα τέχνης... αμάξια-θρύλοι, όπως λέγονται, όπως Alfa Romeo, Lancia, Ferrari, αλλά και μερικά άλλα, Ford, Mercedes και Nissan, είναι προφανώς «σφηνωμένα» στο μυαλό πολλών ανδρών από τα παιδικά τους χρόνια. Έτσι, την Κυριακή, 6 Νοεμβρίου 2016 διοργανώθηκε, με πρωτοβουλία του πο.κ.ε.α.ε.π., μια επίσκεψη-ξενάγηση στο Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου, που άφησε άριστες εντυπώσεις στους συμμετέχοντες και δημιούργησε την επιθυμία να το επισκεφθούν ξανά.

Πραγματικά, ούτε είχα φανταστεί ότι σε αυτό το μοντέρνο κτήριο, σε μια παλιά γειτονιά του κέντρου της Αθήνας, έχουν βρει στέγη τόσα πολλά και σπάνια μοντέλα της παγκόσμιας αυτοκινητοβιομηχανίας. Όπως έμαθα εκ των υστέρων, το μεράκι και η αγάπη ενός συλλέκτη, του κ. Χαραγκιώνη, οδήγησε στη δημιουργία ενός μοναδικού ναού αυτοκίνησης στην Ελλάδα.

Το Μουσείο βρίσκεται στον Πολυχώρο Capitol, στη συμβολή των οδών Ιουλιανού και 3^{ης} Σεπτεμβρίου, και εκτείνεται σε ένα μεγάλο χώρο τριών ορόφων, με πολλά εκθέματα, χωρισμένα σε χρονολογικές περιόδους, από το 1912 έως το 1990, καθώς και σε θεματικές ενότητες: «Ελληνικό Αυτοκίνητο», «Transparency», «Η ιστορία της BMW», «Ferrari», «Αμερικανικά οχήματα», «Αγωνιστικά» και άλλα.

Τα εκθέματα ήταν παραταγμένα με χρονολογική σειρά και ξεκινούσαν με το αντίγραφο του αυτοκινήτου κόμικς των Φλίντ-στοουν και το σπανιότατο «T-model» της Ford, καταγεγραμμένο, επισήμως, ως το πρώτο αυτοκίνητο μαζικής παραγωγής, που είχε κοινά χαρακτηριστικά με τη μορφή, η οποία καθιερώθηκε μετέπειτα σε όλα τα επιβατικά οχήματα.

Ανά δεκαετία, υπήρχαν πάρα πολλά αυτοκίνητα, χαρακτηριστικά της εποχής τους, σε άψογη κατάσταση, αμερικανικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά. Με κορωνίδα όλων ένα αγωνιστικό Mercedes. Θυμάμαι που μας διεκρινίστηκε πως είχαν ξύσει το χρώμα του από όλο το αμάξωμα για να εξοικονομήσουν βάρος ενός κιλού, που τους έλειπε, ώστε να είναι εναρμονισμένο με τους κανονισμούς συγκεκριμένου αγώνα, οπότε και έμεινε στο ασημί χρώμα του μετάλλου.

Θα μπορούσα να γράφω ατελείωτες ώρες για όσα είδα και άκουσα στο χώρο αυτό σε σχέση με τα εκθέματα. Όμως, σκοπός δεν είναι να σας περιγράψω όσα μπορείτε να δείτε οι ίδιοι εκεί, αλλά να σας ανοίξω μόνο την «όρεξη» για επίσκεψη και ξενάγηση... Γιατί δε γίνεται να τα οδηγήσετε! Μπορώ βέβαια να ανακαλέσω στη μνήμη μου και να σας μεταφέρω το κλίμα... Ανοιχτά στόματα και γερμένα από έκπληξη κεφάλια επισκεπτών, απανωτά φθλας από φωτογραφικές που απαθανάτιζαν τις «καλλονές», «τυχαία» αγγίγματα πάνω στις αστραφτερές λαμαρίνες, επιφωνήματα θαυμασμού, καθώς και «ερωτικά» σχόλια των παρευρισκομένων στη θέα των μοντέλων που τους έκαναν εντύπωση. Βάλτε λοιπόν «πρώτη» στο κιβώτιο ταχυτήτων και πατήστε γκάζι για τον εξαιρετικό αυτό ναό αυτοκίνησης «σε τέσσερις ρόδες»! Μην ξεχάσετε να ανεβείτε στον τρίτο όροφο από τις σκάλες, δηλαδή από τη στοιροειδή ράμπα, ώστε να δείτε την ιστορία του τροχού «ζωντανά», ρόδα-ρόδα! Θα μάθετε πώς από τον ξύλινο τροχό φτάσαμε στη ρόδα των πρώτων αυτοκινήτων, μετά στη σιδερένια ακτινωτή ζάντα των αγωνιστικών Lotus και αργότερα στις αλουμιένιες ζάντες των Porsche, Ferrari, Alfa Romeo, που διαμόρφωσαν τάσεις.

Το πο.κ.ε.α.ε.π., συμμεριζόμενο την επιθυμία και άλλων φανατικών της αυτοκίνησης, να θαυμάσουν αυτές τις «καλλονές» και, αναγνωρίζοντας την απίστευτη αναπαλαιώση, συντήρηση, παρουσίαση και προβολή των ιστορικών αυτοκινήτων που βρίσκονται στο Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου, ζήτησε και εξασφάλισε ειδικές τιμές για τις μεμονωμένες επισκέψεις των μελών του. Απαραίτητη προϋπόθεση να δηλώσετε την ιδιότητά σας, μέλους ή φίλου του πο.κ.ε.α.ε.π., στην είσοδο, με παράλληλη επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας και της κάρτας winners που έχετε.

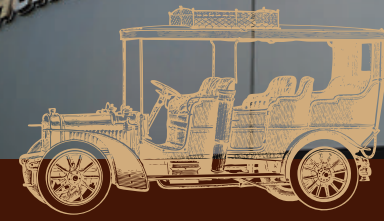
- Οι τιμές που έχουν δοθεί είναι:
- 1.Επίσκεψη στο EMA: ενήλικες και παιδιά (άνω των 6 ετών) 4€/άτομο (από 8€ και 5€)
  - 2.Παιδιά ηλικίας κάτω των 6 ετών: δωρεάν
  - 3.Παιχνίδι στον προσομοιωτή F1: 5€/παιχνίδι και, στα δύο εισιτήρια, το τρίτο δωρό
  - 4.Ξενάγηση για γκρουπ 10 ατόμων τουλάχιστον (ενήλικες και παιδιά): 8€/άτομο (από 12€)

Κάθε Κυριακή στις 12.30 μ.μ. πραγματοποιείται ωριαία ξενάγηση.

Για πληροφορίες σχετικά με την προσφορά και τις ώρες λειτουργίας του EMA, επικοινωνήστε με την κα Γαμπεράκη Καλλιόπη.

Τηλ.: 210 88 16 187
Fax: 210 72 79 977

www.hellenicmotormuseum.gr

της Μάρας Χαντζάκου

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ) διοργάνωσε εκδήλωση με τίτλο «Δια-μάχες»: λόγος για τον κόπο της δουλειάς στα μεταλλεία Λαυρίου, την Παρασκευή, 9 Δεκεμβρίου 2016.

Η εκδήλωση είχε ξεχωριστή σημασία και συγκινησιακή φόρτιση για όλους τους συναδέλφους για πολλούς λόγους. Κατ' αρχάς, γιατί προβλήθηκε σε ένα από τα κτήρια της Αγροτικής Τράπεζας, που τώρα λειτουργεί ως χώρος διαλέξεων και εκδηλώσεων, το Ιστορικό Αρχείο, στον Ταύρο. Ομολογουμένως, σήμερα, το κτήριο αποτελεί ένα στολίδι. Είναι ανακαινισμένο, κομψό, λειτουργικό, μα πάνω απ' όλα, με έντονη την παρουσία της Τράπεζάς μας.

Από τους αναρτημένους πίνακες, τα σχεδιαγράμματα που δείχνουν πώς ήταν στο παρελθόν, τη βιβλιοθήκη του με τις εκδόσεις μας, από την προβολή -σε διαφανείς προθήκες- αρχειακού μας υλικού, π.χ. βιβλία, σχέδια, δοκίμια, φωτογραφίες, ως και το μικρό μας λεωφορείο που παραμένει στον περίβολο.

Ένας άλλος λόγος συναισθηματικής σύνδεσης ήταν, γιατί, στην κατάμεστη αίθουσα της εκδήλωσης, αναπολήσαμε την εργασιακή μας διαδρομή, μέσα από την ψηφιακή αποτύπωση των χώρων του Κεντρικού μας Καταστήματος. Η ταινία μικρού μήκους που προβλήθηκε, αποτελεί προϊόν δράσης και σκληρής δουλειάς της Κινηματογραφικής Ομάδας ΠΟ.Κ.Ε.ΑΤΕ., από το 2012, υπό το συντονισμό και τη σκηνοθεσία του Βασίλη Βαφέα.

Ένα μεγάλο μέρος του φιλμ είχε γυριστεί στα εσωτερικά του ιστορικού κτηρίου της ΑΤΕ στην Αθήνα, στην οδό Πανεπιστημίου 23 (Μέγαρο Serpieri).

Λίγα περισσότερα λόγια για το φιλμ «Δια-μάχες» και το περιεχόμενο της εκδήλωσης:

Πρόκειται για μια εναλλακτική προσέγγιση της ιστορίας της εκμετάλλευσης των μεταλλείων Λαυρίου στη νεότερη εποχή. Αφορμή έδωσε η παρουσίαση, σε πρώτη προβολή, αυτής της ταινίας μικρού μήκους με θέμα τα μεταλλεία Λαυρίου, παραγωγής του Πολιτιστικού Κέντρου Εργαζομένων ΑΤΕ (ΠΟ.Κ.Ε.ΑΤΕ.), υπό τη σκηνοθετική επίβλεψη του Βασίλη Βαφέα, καθώς και σε κείμενο του λογοτέχνη, Βάσου Δασκαλάκη.

Το κείμενο περιγράφει τη σκληρότητα της δουλειάς ενός ανήλικου εργάτη στα μεταλλεία Λαυρίου, στις αρχές του 20ού αιώνα, και βρίσκεται σε πλήρη αντίστιξη με τις εικόνες υλικού πολιτισμού του Μεγάλου Serpieri, του ιδιοκτήτη των μεταλλείων, Giovanni Battista Serpieri. Την προβολή συμπλήρωσε σχετική εισήγηση για την ιστορική διαδρομή της εξόρυξης στα μεταλλεία, από τον Ομίτιμο Καθηγητή του ΕΜΠ, Κώστα Παναγόπουλο.

Η Πρόεδρος του πο.κ.ε.α.τε.π, Μάρα Χαντζάκου, μίλησε για την ιστορία του εγχειρήματος και, με την ευκαιρία, έκανε γνωστή την ιστορία του σημερινού πο.κ.ε.α.τε.π και τα προϊόντα της πολιτιστικής του δράσης, από την ίδρυσή του εδώ και 30 χρόνια, στους κόλπους της Αγροτικής Τράπεζας.

Ο σκηνοθέτης, Βασίλης Βαφέας, ευχαρίστησε το πο.κ.ε.α.τε.π και αναφέρθηκε στην επίπονη, επίμονη και δημιουργική δράση της κινηματογραφικής του ομάδας.

Η Ήβη Δασκαλάκη, Διδάκτωρ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και εγγονή του συγγραφέα, Βάσου Δασκαλάκη, αναφέρθηκε στη ζωή και το έργο του.

Τέλος, παρουσιάστηκε δραματοποιημένο απόσπασμα από κείμενο του Βάσου Δασκαλάκη, με τίτλο «Ενα ασήμαντο επεισόδιο», από τους ηθοποιούς, Νεκτάριο Παπαηξίου και Τάσο Ράπτη, με τη μουσική συνοδεία του Γιώργου Αναματερού.

Μετά την εκδήλωση, οι παρευρισκόμενοι περιηγήθηκαν στη μικρή έκθεση αρχειακού υλικού για την ιστορία του Μεγάλου Serpieri, από τις συλλογές του Ιστορικού Αρχείου.

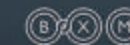
Τα μέλη της κινηματογραφικής ομάδας ΠΟ.Κ.Ε.ΑΤΕ.:

Αθανασοπούλου Δήμητρα, Αποστολίδης Γιώργος, Δρακάκης Γιάννης, Μαργαρίτης Μανώλης, Μπίτρου Κική, Παναγιωτοπούλου Βίκυ, Παντελή Άννα, Παππά Τασία, Πετρουλάκη-Κιουρτίδη Τάνια, Σασιλίδης Τάκης, Τρεμούλης Νίκος, Χαρπαντίδου Πέπη, Χιονίδου Δέσποινα

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΙΟΠ
ΜΕ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΤΑΙΝΙΑΣ
«ΔΙΑ-ΜΑΧΕΣ»
ΤΗΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ
ΠΟ.Κ.Ε.ΑΤΕ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΕΡΜΙΤΑΖ
Πύλη στην Ιστορία

2/11/16
26/2/17

Box: Σοφίας 22, 10575 Αθήνα - Τηλ.: 2132139500 - 2132139572
e-mail: info.bma@culture.gr - www.byzantinemuseum.gr

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Έκθεση Ερμιτάζ

Η Έκθεση με Θησαυρούς από τις Συλλογές του Κρατικού Μουσείου Ερμιτάζ της Αγίας Πετρούπολης, ολοκλήρωσε τις εκθέσεις και εκδηλώσεις που το Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο διοργάνωσε για να τιμήσει το αφιερωματικό έτος «Ελλάς – Ρωσία».

Την Έκθεση είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τα μέλη του **πο.κ.ε.α.ε.π.**, στις 29 Ιανουαρίου 2017.

Το ενδιαφέρον μεγάλο και η προσέλευση σημαντική.

Το **Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο**, με έδρα την Αθήνα, είναι ένα από τα σημαντικότερα του κόσμου για τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή τέχνη. Ιδρύθηκε το 1914 και αρχικά βρισκόταν στο κτήριο της Ακαδημίας Αθηνών. Το 1930, εγκαταστάθηκε οριστικά στη Villa Ilisia, ένα συγκρότημα κτηρίων, κοντά στις όχθες του ποταμού Ιλισσού. Η Villa Ilisia χτίστηκε, το διάστημα 1840-1848, για να αποτελέσει τη χειμερινή κατοικία της Sophie de Marbois-Lebrun, Δούκισσας της Πλακεντίας. Τα σχέδια του κτηρίου ήταν του αρχιτέκτονα, Σταμάτη Κλεάνθη. Μετά το θάνατο της Δούκισσας, το 1858, το συγκρότημα περιήλθε στο ελληνικό δημόσιο, στέγασε για τρία χρόνια τη Σχολή Ευελπίδων και, στη συνέχεια, και άλλες στρατιωτικές υπηρεσίες. Το 1926, παραχωρήθηκε για να στεγάσει το Μουσείο.

Σήμερα, το Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο στεγάζεται, επίσης, και στο καινούργιο Μουσείο που σχεδίασε ο αρχιτέκτονας, Μάνος Περράκης, την περίοδο 1987-1992. Το νέο Μουσείο είναι υπόγειο και αναπτύσσεται σε πολλαπλά επίπεδα, κάτω από το κτηριακό συγκρότημα της Δούκισσας της Πλακεντίας.

γραφία της Αυτοκράτειρας Ελισάβετ Πετρόβνα, κατασκευασμένη με χρυσό, σμάλτο, διαμάντια και ασήμι. Χαρακτηριστικά είναι τα αντιπροσωπευτικά επιτεύγματα των ρωσικών εφαρμοσμένων τεχνών (το σερβίτσιο τσαγιού με απόψεις της Μόσχας), τα δημιουργήματα των διάσημων ευρωπαίων ωρολογοποιών και κοσμηματοποιών, που εγκαταστάθηκαν στην Αγία Πετρούπολη (ρολόι τσέπης από χρυσό, ασήμι, διαμάντια και ύφασμα) και τα γλυπτά έργα («Ερως και Ψυχή» του Antonio Canova).

Η συγκρότηση των συλλογών του Ερμιτάζ ξεκίνησε με τον Πέτρο τον Μέγα (1672-1725), η δημιουργία του Μουσείου οφείλεται στην Αικατερίνη Β' (1729-1796), γνωστή ως Μεγάλη Αικατερίνη. Από τα τέλη του 17ου αιώνα, και επί δύο αιώνες, συλλέγονταν διαρκώς, οι πλουσιότερες συλλογές του Ερμιτάζ, ενός από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα Μουσεία παγκοσμίως. Το έτος 1764 είναι η ημερομηνία γέννησης του Μουσείου, με την απόκτηση της συλλογής πινάκων (317) του Βερολινέζου επιχειρηματία και οικονομολόγου Gotzkowsky, από την Αυτοκράτειρα Αικατερίνη Β'.

Σήμερα, το Μουσείο Ερμιτάζ διαθέτει περίπου 3.000.000 εκθέματα. Αποτελείται από ένα συγκρότημα έξι κτηρίων, που κατασκευάστηκαν από το 18ο έως το 19ο αιώνα, στις όχθες του ποταμού Νέβα. Απαρτίζεται από τα «Χειμερινά Ανάκτορα», κύρια κατοικία των Ρώσων Αυτοκρατόρων, το «Μεγάλο ή Παλαιό Ερμιτάζ», το «Νέο Ερμιτάζ», το «Μικρό Ερμιτάζ», καταφύγιο της Αικατερίνης Β', που δίνει το όνομά του σε όλο το συγκρότημα (ermitage: ερημητήριο στα γαλλικά) και το «Θέατρο Ερμιτάζ».

Στην Έκθεση του Βυζαντινού & Χριστιανικού Μουσείου εκτίθενται αρχαιολογικά αντικείμενα και έργα τέχνης, δηλαδή ζωγραφικοί πίνακες, έργα μικροτεχνίας και γλυπτά, αντιπροσωπευτικά των σημαντικότερων συλλογών του Μουσείου Ερμιτάζ, που χρονολογούνται από τον 5ο π.Χ. αιώνα μέχρι και τον 20ό μ.Χ. αιώνα. Η Έκθεση διαρθρώνεται σε δύο κύριες ενότητες. Η πρώτη εκτίθεται στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου και αφορά αντικείμενα μικροτεχνίας και προσωπικά αντικείμενα των τσάρων, ενώ η δεύτερη στην αίθουσα περιοδικών εκθέσεων, με έργα τέχνης από την εποχή της Αναγέννησης έως τον 20ό αιώνα.

Στην **πρώτη ενότητα** ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα εκθέματα από την περίφημη «Σιβηρική Συλλογή», που συγκροτήθηκε από τον Πέτρο τον Μέγα, με χρυσά αντικείμενα των νομαδικών πληθυσμών της Σιβηρίας, κυρίως των Σκυθών. Εντυπωσιακά είναι τα έργα κοσμηματοποιίας, με τις ισχυρές ελληνικές επιδράσεις και τον πλούσιο ελληνο-σκυθικό ρυθμό, όπως το κόσμημα κεφαλής με προτομή της Αθηνάς και το ζεύγος ενωτίων με εξαρτήματα σε σχήμα περιστεριού.

Επίσης, παρουσιάζονται πολύτιμα αντικείμενα από την Ανατολή (Ινδία, Κίνα) και προσωπικά αντικείμενα των τσάρων, όπως το μυροδοχείο με τα 1091 ρουμίνια, δώρο του Σάχη του Ιράν στην Αυτοκράτειρα Άννα Ιβάνοβνα, και η καπνοθήκη με προσωπο-

Η **δεύτερη ενότητα** της Έκθεσης παρουσιάζει πίνακες και γλυπτά της Δυτικής Ευρώπης από την Αναγέννηση μέχρι τους νεότερους χρόνους. Το Μουσείο Ερμιτάζ, άλλωστε, διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες συλλογές έργων δυτικοευρωπαϊκής ζωγραφικής και γλυπτικής, η οποία ξεχωρίζει χάρη στην ποικιλία των ειδών και του ύφους.

Οι αίθουσες περιλαμβάνουν διάφορα έργα με χρονολογική σειρά και αντιπροσωπεύουν διάφορες τάσεις και σχολές της ευρωπαϊκής τέχνης από τον 15ο έως τον 20ό αιώνα. Ξεχωρίζει ο πίνακας του σπουδαίου κρητικού ζωγράφου, Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, «Οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλος». Άλλα σπουδαία έργα είναι: «Ανάπαυση κατά τη φυγή στην Αίγυπτο, με την Αγία Ιουστίνη» του Lotto, «Η Άμμος Σύλληψης» του Murillo, «Η Εσθήρ ενώπιον του Αρταξέρξη» του Poussin, «Αφροδίτη και Άδωνις» του Rubens, «Μαροκινός που σελώνει το αλόγό του» του Delacroix, «Ηλιοβασιλέμα (Αδελφοί)» του Friedrich.

Η Έκθεση κλείνει με χαρακτηριστικά έργα του 20ού αιώνα, όπως η «Αυτοπροσωπογραφία» του Soutine, ο «Σύντροφος από το Αμβούργο» του Vogeler και το γλυπτό του Rodin, «Ερως και Ψυχή». Πρόκειται για αντικείμενα υψηλής αισθητικής και καλλιτεχνικής αξίας, που εντυπωσιάζουν και έλκουν με την απαρμιγλή ομορφιά τους κάθε επισκέπτη.

Αγία Πετρούπολη

Ιδρύθηκε το 1703 από τον Πέτρο τον Μέγα.

Το 1712 έγινε πρωτεύουσα μέχρι την Οκτωβριανή Επανάσταση. Μετά την πτώση της τσαρικής αυτοκρατορίας, η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στη Μόσχα.

Λιμάνι στο βορρά με πρόσβαση στη Βαλτική, γνωστή ως «Παράθυρο στη Δύση», οικοδομήθηκε σε βαλτώδες έδαφος, στο σημείο, όπου ο ποταμός Νέβα εκβάλλει στον κόλπο της Φινλανδίας.

Εμπρεσσιονισμός
Φωβισμός
Εξπρεσσιονισμός
Λοντανρισμός

της Βασιλικής Αναστασοπούλου

Εδώ, έχουν την αφετηρία τους οι περισσότερες αντιδράσεις που θα αποτελέσουν τα ρεύματα του 20ού αιώνα. Οι κατακτήσεις του παρελθόντος αμφισβητούνται, οι σύγχρονοι ζωγράφοι θα προτιμήσουν να ακολουθήσουν το δρόμο τους, έστω και μόνοι. Ο **φωβισμός** είναι ένα από τα ρεύματα αυτά. Ξεκινά από τη Γαλλία και φέρνει την κυριαρχία του χρώματος, του ενστίκτου, του υποκειμενικού. Προχωρά πέρα από τον εμπρεσσιονισμό και προσπαθεί να αποκαλύψει την ανθρώπινη ψυχή στο ζωγραφικό πίνακα. Εξέχουσα φυσιογνωμία του φωβισμού, ο **Henri Matisse**, ο οποίος έγραψε στις αρχές του 20ού αιώνα πως «*Ο εμπρεσσιονισμός δεν μας ικανοποιούσε πια. Τα πλούσια μέσα του ήταν για μας νεκρά. Γνωρίζαμε ότι εμείς είχαμε να πούμε κάτι άλλο*». Οι φωβιστές χρησιμοποιούν μεγάλες χρωματικές ενότητες, ενδιαφέρονται για την αρμονία, το θυρισμό και συνδυάζουν διακοσμητικά και π्लाστικά στοιχεία.

Ευρωπαϊκά ρεύματα ζωγραφικής

Στη διάρκεια του 20ού αιώνα
ξεχώρισαν 4 σημαντικά ρεύματα,
τις κατευθυντήριες γραμμές
των οποίων θα προσεγγίσουμε παρακάτω:

Ξεκινώντας τη θεώρησή μας από το 19ο αιώνα, το ρεαλισμό του α' μισού, διαδέχεται ο **εμπρεσσιονισμός** της β' πεντηκονταετίας. Αγαπημένα θέματά του, το τοπίο, ο άνθρωπος και ο κοινωνικός του χώρος. Δεν ενδιαφέρει η ακρίβεια, αλλά οι νόμοι του φωτός. Ο φυσικός χώρος παρουσιάζεται με πολλά διαφορετικά «πρόσωπα», κερδίζει το «φαίνεσθαι» και χάνει το «είναι». Ζωγράφοι, όπως οι **Manet, Degas, Cezanne, Monet, Renoir** αποτυπώνουν στα δημιουργήματά τους την εικόνα ενός γήινου παράδεισου, χωρίς ίχνος ανθρώπινης πραγματικότητας, μεταβάλλοντας το συγκεκριμένο σε απλή εντύπωση (impress).

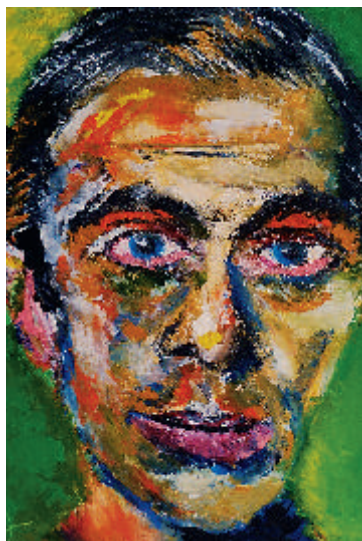
Ο Matisse είναι ένας καλλιτέχνης που θα αργήσει να βρει το δρόμο του, είναι όμως εξαιρετικά ικανός στο σχέδιο και ευαίσθητος στο χρώμα. Το 1909 έγραψε: «*Ονειρεύομαι μια τέχνη της ισορροπίας, της καθαρότητας και της ηρεμίας, χωρίς καμιά προβληματικότητα, χωρίς κανένα περίεργο θέμα*». Εκφράζει το ατομικό του όραμα με την ένταση των χρωμάτων, με διάφορες τομές, με άρνηση του πραγματικού χώρου. Οι μορφές του είναι σχηματοποιημένες και χρησιμοποιεί αρκετούς γνωστούς διακοσμητικούς τύπους. Εντυπωσιάζει, καθώς σε όλη την καλλιτεχνική του πορεία, μέχρι το 1954, κατορθώνει πάντα να μένει επίκαιρος. Βρίσκεται κοντά σε ό,τι σημαντικό γίνεται στην εποχή του, δέχεται και αφομοιώνει ξένες αναζητήσεις, συχνά αντίθετες προς τις δικές του κατευθύνσεις.

Ενώ ο φωβισμός έχει ως αφετηρία του τη Γαλλία, ένα άλλο ζωγραφικό ρεύμα της πρώτης εικοσαετίας του 20ού αιώνα, ο **εξπρεσσιονισμός**, ολοκληρώνεται στη Γερμανία. Παρουσιάζεται ως επανάσταση και άρνηση της ζωγραφικής παράδοσης, ενώ αναμφίβοτα αποτελεί καλλιτεχνική πρωτοπορία. Περιφρονεί την οπτική πραγματικότητα, την παραμορφώνει, θέλει να δώσει στο θεατή μια νέα υποκειμενική έκφραση (express), η οποία αντιστρέφει χρώματα και γραμμικά χαρακτηριστικά, υποβάλλει και επιβάλλει, όμως, εσωτερική συγκίνηση.

Το σχήμα, το χρώμα, η γραμμή αποκτούν ελευθερία, «απολυτρώνονται» από τα δεσμά της πραγματικότητας. Το «εξωτερικό» είναι αφορμή για να μεταφερθούν τα «προσωπικά δράματα». Έτσι, οι μορφές παραμορφώνονται έντονα, η προοπτική δηλαδή το βάθος απουσιάζει, το χρώμα αποδίδεται με βιαιότητα. Με τον εξπρεσσιονισμό, επιχειρείται μια αποφασιστική στροφή στον άνθρωπο και στη μοίρα του, που δεν περιορίζεται μόνο στις π्लाστικές τέχνες, αλλά επεκτείνεται και στη λογοτεχνία και στη μουσική.

Μια από τις πιο σημαντικές μορφές του γερμανικού εξπρεσσιονισμού είναι ο **Kirchner**, καλλιτέχνης που αφομοιώνει τις κατακτήσεις των άλλων, ακολουθεί, όμως, την προσωπική του πορεία. Η επαφή του με το περιβάλλον των Άλπενων από το 1917 θα τον ανανεώσει, καθώς τα θέματά του θα στραφούν προς το αλπικό τοπίο, με την απλοποίηση και την ένταση των χρωμάτων, με μια ποιητική διατύπωση στα έργα του. Η ανθρώπινη μορφή έρχεται να τονίσει το συμβολισμό των έργων, καθώς η μηδαμινότητά της έρχεται σε αντίθεση με το μεγαλείο του φυσικού χώρου.

Θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε ότι το εξπρεσσιονιστικό έργο τέχνης, ως γόνος της εποχής του, δεν εικονογραφεί το επίκαιρο και το εφήμερο. Δεν εντάσσεται σε ένα χρόνο που του επιβάλλεται, αντίθετα επιμκύνει

το ίδιο, ασταμάτητα από τη στιγμή της γέννησής του, ένα κομμάτι του χρόνου. Στέκεται απέναντί μας σαν αίνιγμα, Σφίγγα, και μας καλεί να ξαναζήσουμε την εμπειρία του καλλιτέχνη, να αποσπάσουμε τη ζωή από τα γεγονότα που την δημιούργησαν.

Στο χάος του εμπρεσιονισμού και το πάθος του φωβισμού και του εξπρεσιονισμού, αντιδρά ο **κυβισμός**, δημιουργία κυρίως δύο καλλιτεχνών, του Ισπανού **Picasso** και του Γάλλου **Braque**. Σκοπός τους, η απόδοση της απόλυτης φύσης του κόσμου των αντικειμένων, η πορεία προς ένα ζωγραφικό χώρο, όπου αποτυπώνεται το «είναι» και όχι το «φαίνεσθαι» των αντικειμένων. Αφετηρία είναι η λογική και βάση η γεωμετρία. Η εξωτερική μορφή των αντικειμένων αποδίδεται με τα γεωμετρικά και στερεομετρικά της στοιχεία. Σε αντίθεση με τη συναισθηματική ερμηνεία του κόσμου του φωβισμού και την ενστικτώδη του εξπρεσιονισμού, ο κυβισμός δίνει μια λογική βάση για την κατανόηση του κόσμου. Ταυτόχρονα, γίνεται προσπάθεια να αποδοθούν όσες δυνατόν περισσότερες όψεις του αντικειμένου.

Ο κυβισμός έχει ως αφετηρία το 1907, όταν γνωρίζονται οι δύο σπουδαιότεροι δημιουργοί του, οι Picasso και Braque. Τότε, ο Picasso αγωνίζεται να τελειώσει το έργο του -αφετηρία του κυβισμού- «Δεσποινίδες της Αβινιόν» και ο Braque γνωρίζει τις πρώτες επιτυχίες με τα φωβιστικά του έργα. Ο τελευταίος, όταν πρωτοείδε τις «Δεσποινίδες της Αβινιόν» και, παρά τις εξηγήσεις του Picasso, παρατήρησε: «*Ο πίνακάς σου επιδρά, σαν να μας δίνεις να φάμε στουί και να πιούμε πετρέλαιο*», αλλά γρήγορα κατάλαβε το νόημά του. Το 1908, με αφορμή μια παρατήρηση του Matisse, ο οποίος, όταν είδε ένα έργο του Braque είπε: «*Ο Braque έχει στείλει ένα έργο καμωμένο από μικρούς κύβους*», η κίνηση θα ονομαστεί κυβισμός. Picasso και Braque συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της γλώσσας του κυβισμού. Βέβαια, ο ανήσυχος Picasso δε μένει μόνιμα σε τίποτα, δεν περιορίζεται μόνο στα πλαίσια του κυβισμού. Έτσι, ο Braque μάς δίνει όλα τα στάδια του ρεύματος με το έργο του, όπου η σαφήνεια, η αντικειμενικότητα, το μέτρο, η εξωτερική τελειότητα και η εσωτερική πληρότητα συνοδεύονται με την καθαρότητα της διατύπωσης. Αντίθετα, στο έργο του Picasso υπάρχει βίαιο και δραματικό ύφος.

και γίνεται γνωστός το 1909, με τη δημοσίευση στη γαλλική εφημερίδα «Φιγκαρό» του περίφημου «μανιφέστου» από τον **Marinetti**, μια πραγματικά αντιφατική φυσιογνωμία.

Σε αυτό το «μανιφέστο» ανακοινώνεται το τέλος της τέχνης του παρελθόντος και η γέννηση της τέχνης του μέλλοντος, του φουτουρισμού. Η μελλοντική τέχνη θα χαρακτηρίζεται από θάρρος, τόλημ, αγανάκτηση και από την επίγνωση ότι ο πόλεμος είναι η υγεία του κόσμου. Ο φουτουρισμός είναι το πλέον αμφιλεγόμενο καλλιτεχνικό κίνημα. Αντισυμβατικό και προκλητικό από την αρχή, λατρεύει την ταχύτητα, τη μηχανοποίηση, τον πόλεμο, το μιλιταρισμό και την καταστροφική δύναμη του αναρχισμού. Το εξαιρετικά προκλητικό «μανιφέστο» των φουτουριστών ζωγράφων εκφράζει την επιθυμία τους:

- ❖ Να καταστρέψουν τη λατρεία του παρελθόντος
- ❖ Να περιφρονηθούν κάθε μίμηση
- ❖ Να υμνήσουν κάθε πρωτοτυπία
- ❖ Να θεωρήσουν αχρείαστους τους κριτικούς τέχνης
- ❖ Να επαναστατήσουν κατά της αρμονίας
- ❖ Να απομακρύνουν όλα τα χρησιμοποιημένα θέματα
- ❖ Να υμνήσουν τη σύγχρονή τους ζωή

Συνεπώς, ο φουτουρισμός παρουσιάζει την ταχύτητα και τον πυρετό της ζωής και αποδίδει ψυχικές καταστάσεις της τότε εποχής. Η ψυχή του φουτουρισμού, ο **Boccioni** έγραψε: «*Όταν ζωγραφίζουμε ένα πρόσωπο σε ένα μπαλκόνι, κοιταγμένο από το εσωτερικό, δεν περιοριζόμαστε μόνο στη σκηνή που μας επιτρέπει να δούμε το τετράγωνο του παραθύρου, αλλά φροντίζουμε να δώσουμε όλα τα ορατά αισθήματα που δοκιμάζει το πρόσωπο στο μπαλκόνι. Το σκεπτικό πλήθος του δρόμου, τη διπλή σειρά σπιτιών δεξιά και αριστερά του, τα μπαλκόνια με τα λουλούδια κλπ*». Το έργο του Boccioni, ως θέματα και ως ατμόσφαιρα, εκφράζει ένα κόσμο, όπου οι ανθρώπινες συγκινήσεις συγκρούονται με τη μηχανή. Η συγκίνηση του χωρισμού, ο θόρυβος της μηχανής και η κίνηση του σιδηροδρομικού σταθμού, η αντίθεση μεταξύ ανθρώπου και μηχανοποιημένου κόσμου διακρίνονται από αμεσότητα και δραματικό περιεχόμενο.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε ότι ο φουτουρισμός είδε την τέχνη, όχι ως κάτι που εξαντλείται στους ορίζοντες της αισθητικής, αλλά ξεκινώντας από τις αισθήσεις, πηγάζει πέρα από την αισθητική και αγγίζει τη ζωή. Θα τοημούσαμε να πούμε ότι η Τέχνη ως Ποίηση δεν αντιγράφει τη Ζωή. Είναι αυτή η Ζωή που εφευρίσκεται και χάρη στην Τέχνη και την Ποίηση.

Ευχαριστούμε την συνάδελφο και αρχαιολόγο, Βασιλική Αναστασοπούλου, για την επιστημονική παρουσίαση του θέματος και την καλλιτεχνική ευαισθησία του ανθρώπου. Χαιρόμαστε να έχουμε ανάμεσά μας τόσο δραστήρια και ανήσυχα μέλη.

Αξίζει στο σημείο αυτό να θυμηθούμε ότι η ζωγραφική, που στην αισθητική της αξία έδινε την κατάφασή του ο Πλάτων, είναι εκείνη που με απλή, τέλεια γεωμετρικά σχήματα και καθαρά χρώματα, χαρίζει μια άμιχτη και ξεκάθαρη αισθητική ηδονή. Έτσι, οι νεότεροι ζωγράφοι, που ονομάστηκαν κυβιστές, θεμελιώνουν τη ζωγραφική τους αντίληψη και ακολουθούν το δρόμο που πήρε και ο Πλάτων.

Τέλος, ο **φουτουρισμός** είναι ένα ακόμα σημαντικό ρεύμα της ευρωπαϊκής τέχνης της πρώτης εικοσαετίας του 20ού αιώνα, που ολοκληρώνεται και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, σχεδόν αποκλειστικά στον Ιταλικό χώρο. Ως πνευματική και φιλολογική κίνηση γεννιέται το 1908

Εδώ, τα θρανία δε στρώνονται με μολύβια, αλλά με ποτήρια και μπουκάλια, και το... φτύσιμο δεν απαγορεύεται, αντιθέτως επιβάλλεται! Ποτέ η γνώση δεν ήταν τόσο μεθυστική!

Έτσι κι εμείς, αφεθήκαμε να αιχμαλωτιστούμε από τη γοητεία του οίνου και να εκπαιδεύσουμε τη μύτη και τον ουρανίσκο μας, συμμετέχοντας σε ένα ενδιαφέρον και προσιτό προς όλους σεμινάριο. Η γνωστή οινολόγος-τεχνολόγος αποσταγμάτων, Αντιγόνη Καραμβάλη, μάς μύησε στο ανεξάντλητο κεφάλαιο του κρασιού σε 8 συναντήσεις, με έμφαση στα μυστικά της γευστηγνώσις (δοκιμής κρασιών).

Υπεύθυνη διοργάνωσης:
Μάρα Χαντζάκου

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΙΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ

Η θεματολογία του σεμιναρίου περιελάμβανε:

- ★ Σύντομη ιστορική αναδρομή της αμπέλου και της διαδικασίας οινοποίησης.
- ★ Σύντομη αναφορά στη διαδικασία οινοποίησης.
- ★ Τύποι και κατηγορίες κρασιών, οινοπαραγωγικές ζώνες στην Ελλάδα και στον κόσμο.
- ★ Οργανοληπτική δοκιμή κρασιών. Γνωριμία με την τέχνη και την τεχνική της γευστηγνώσις. Συνδυασμός φαγητού – κρασιού. Αλήθειες και μύθοι. Το γλωσσάρι της οινικής αξιολόγησης.
- ★ 3 ξεναγήσεις σε οινοποιεία, εντός της Αττικής.

Συγκεκριμένα:

Με δωρεάν συμμετοχή για τις οικογένειες των μελών της ομάδας οινογνώσις και τους φίλους του **πο.κ.ε.α.τε.π.**, ξεναγηθήκαμε στα εξαιρετικά οινοποιεία Αναγνώστου, Παπαγιαννάκου και Κοκκοτού, και εφαρμόσαμε τις γνώσεις μας στις συναντήσεις οινογνώσις - γευστηγνώσις, τις οποίες τα Κτήματα είχαν διοργανώσει με περισσή γενναιοδωρία.

του Πάρη Παρασκευόπουλου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΟΔΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΚΙΝΗΤΟΥ ΔΕΝ ΠΑΝΕ ΜΑΖΙ

Από μικρό παιδί λάτρευα τα αυτοκίνητα. Ανυπομονούσα να μεγαλώσω για να οδηγίσω κι εγώ. Μέχρι τότε, όμως, το μόνο που μπορούσα να κάνω ήταν να διαβάζω για να εκπαιδευτώ. Διάβαζα όλα τα σχετικά περιοδικά ειδικού τύπου, βιβλία μηχανολογίας αυτοκινήτου, μέχρι και φυλλάδια για οδική ασφάλεια. Κάθε εκπομπή αυτοκινήτου και διαφημιστικό ενημερωτικό μήνυμα προκαλούσαν το ενδιαφέρον μου. Το περίφημο **ποτό και οδήγηση δεν πάνε μαζί**, είχε εντυπωθεί στο μυαλό μου και, όταν έπιασα τιμόνι, το τήρησα με το παραπάνω. Δυστυχώς ή ευτυχώς, τότε δεν υπήρχαν κινητά, και το αντίστοιχο μήνυμα **κινητό και οδήγηση δεν πάνε μαζί**, δεν πέρασε στο μυαλό πολλών ανθρώπων, που σήμερα νομίζουν ότι οδηγούν. Λέω νομίζουν, γιατί πολλοί στο αυτοκίνητο διαβάζουν, τρώνε, κουβεντιάζουν, επικοινωνούν, διορθώνουν το μακιγιάζ τους. Αγνοούν τη σημασία της ασφάλειας, τόσο της δικής τους, όσο και των γύρω τους. Η οδήγηση είναι ενέργεια πολυσύνθετη, οπότε υπάρχουν ορισμένοι κανόνες που πρέπει να τηρούμε, ώστε να μπορούμε να κυκλοφορούμε με ασφάλεια. Η χρήση του κινητού τηλέφωνα αποσπά σημαντικά την προσοχή του οδηγού από το δρόμο. Η αναζήτησή του, η ανάγνωση μηνυμάτων, η ομιλία με το κινητό καθυστερούν τις αντιδράσεις του οδηγού και αυξάνουν τον κίνδυνο ατυχήματος τόσο για τον ίδιο όσο και τους άλλους.

Καθημερινά, κυκλοφορώ στο κέντρο της Αθήνας με τη μηχανή μου, φοράω πάντοτε κράνος και γάντια, προσπαθώντας να προστατέψω τον εαυτό μου, και κρατώ το κινητό στο σακίδιό μου, αλλά ποτέ πάνω μου, αφενός **για να μη δέχομαι την ακτινοβολία του**, αφετέρου **γιατί έτσι και αλλιώς σέβομαι τον ΚΟΚ**. Ωστόσο, παρατηρώ συχνά ότι πολλοί οδηγοί, ακόμα και μοτοσυκλετών, εμφανίζουν σημάδια χρήσης συσκευής κινητού τηλέφωνα από μακριά... Αδυνατούν να ευθυγραμμιστούν με τις λωρίδες, κόβουν ταχύτητα χωρίς λόγο, δε χρησιμοποιούν φλας στην αλληλαγία πορείας, αργούν να ξεκινήσουν στα φανάρια, κοινώς αφαιρούνται. Προσπερνώντας, βλέπω ότι αυτοί που κινούνται διαφορετικά από τους υπόλοιπους, υποδηλώνουν, απλώς επειδή μιλάνε, γράφουν ή διαβάζουν στο κινητό τους, ενώ ελάχιστοι είναι αυτοί που έχουν ακουστικά ή bluetooth. Βέβαια, τα νεότερα μοντέλα έχουν δυνατότητα συνδεσιμότητας του κινητού με το ηχοσύστημα του αυτοκινήτου, αλλά σχεδόν όλοι όσοι έχουν πληρώσει τον έξτρα αυτόν εξοπλισμό, δεν τον χρησιμοποιούν, παραμένοντας με το τηλέφωνο στο αυτί για

πολλή ώρα, με την ικανότητα οδήγησης -μέσα σε κίνηση -αισθητά μειωμένη. Είναι γεγονός ότι η τεχνολογία προσφέρει λύσεις, οι οποίες μας βοηθούν στη χρήση του κινητού στο αυτοκίνητο, όμως, εκτός του ότι συχνά εμείς δεν τις χρησιμοποιούμε, δεν αντιλαμβανόμαστε κιόλας την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία που δέχεται το σώμα μας, όταν προσπαθούμε να μιλήσουμε,

Το κινητό πρέπει να μένει σε τσάντα ή ντουλαπάκι, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδρομή. Να μη μιλάνε ούτε οι συνεπιβαίνοντες, καθώς επικρατεί φασαρία, εκνευρισμός, συναισθηματική φόρτιση και απόσπαση της προσοχής του οδηγού, ακόμα και όταν απλά ακούει. Δεν είναι τυχαίο ότι κυριότερη αιτία ατυχημάτων, βάσει στατιστικών στοιχείων, είναι η απόσπαση της προσοχής

βρισκόμενοι μέσα σε έναν ατσάλινο κλωβό, όπου το σήμα δεν μπορεί εύκολα να περάσει, οπότε αυξάνει την έντασή του. Το σώμα μας δέχεται καθημερινά μεγάλα φορτία ακτινοβολίας, ωστόσο, η συγκέντρωση ραδιοκυμάτων στον εγκέφαλο, την ώρα που μιλάμε στο κινητό, «χτυπάει κόκκινο».

Πρέπει λοιπόν άμεσα να ηγηθούμε όλοι μιας προσπάθειας να ενημερώσουμε όσους ανθρώπους γνωρίζουμε, τόσο για τους άμεσους όσο και τους έμμεσους κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση κινητού τηλέφωνα. Από στόμα σε στόμα, να ακουστεί ξανά και ξανά ότι η χρήση κινητού κατά την οδήγηση είναι: **παράνομη**, όσον αφορά τον ΚΟΚ, και επισύρει «βαριά» πρόστιμα καθώς και αφαίρεση του διπλώματος οδήγησης, **αντικανονική** ως προς την οδική μας συμπεριφορά, **επικίνδυνη** για τη δική μας ασφάλεια, αλλά και των γύρω μας, **απαράδεκτη** απέναντι τόσο στην υγεία μας όσο και στην υγεία των αγαπημένων προσώπων, που επιβαίνουν μαζί μας στο όχημα. Ειδικά, για όσους έχουν παιδιά, είναι **εγκληματικό** να κάνουν χρήση του κινητού, όταν αυτά βρίσκονται στο αυτοκίνητο, και πολύ περισσότερο επειδή δίνουν το «κακό παράδειγμα» στην οδηγική τους διαπαιδαγώγηση, όπως συμβαίνει και όταν οι οδηγοί βρίζουν, χειρονομούν ή ευερίζουν σε βάρος άλλων οδηγών κατά τη διάρκεια της διαδρομής. Η ευγενική συμπεριφορά καθρεπίζεται στα παιδιά μας, ενώ δυστυχώς η άσχημη υιοθετείται και αναπαράγεται από εκείνα ως φυσιολογική. **Ποτέ λοιπόν ξανά χρήση κινητού εντός του αυτοκινήτου από κανένα.**

του οδηγού, εξαιτίας συνομιλιών εντός του αυτοκινήτου, που προκαλούν ένταση, με αμέσως επόμενη αιτία το κινητό, τη χρήση του οποίου οι περισσότεροι ευτυχώς έχουν υιοθετήσει με μέτρο. Και καλώς πράττουν, καθώς έχουν αποφασίσει ότι δεν μπορούν ταυτόχρονα να οδηγούν και να μιλάνε στο κινητό. **Σοφία και εμπειρία ή φόβος και αδυναμία χειρισμού**, όπως και να έχει, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία το αποφεύγουν, προφανώς επειδή δεν υπερεκτιμούν τις δυνατότητές τους και έχουν την προσοχή τους «καρφί» μπροστά στο δρόμο... Βέβαια, δεν κοιτάνε καθόλου καθρέπτες, αλλά έστω κι έτσι δεν εμπλέκονται σε σοβαρά τροχαία ατυχήματα, όπως άλλοι νεότεροι.

As κάνουμε λοιπόν ακόμα ένα βήμα προς τη βελτίωση της κυκλοφοριακής μας αγωγής. As αρχίσουμε από εμάς πρώτα και as αποβάλουμε τη χρήση κινητού τηλέφωνα από την οδήγηση. As μεταδώσουμε το μήνυμα στους συναδέλφους και τις οικογένειές μας. **Είναι ανάγκη να κάνουμε «μόδα» την οδική ασφάλεια, όχι τις επικίνδυνες συνήθειες που προκαλούν ατυχήματα στους ελληνικούς δρόμους.** Το κόστος ενός χαμένου τηλεφώνου είναι απειροελάχιστο από το κόστος μιας χαμένης ανθρώπινης ζωής ή ενός τραυματισμένου συνανθρώπου μας. **Η οδήγηση είναι σοβαρή υπόθεση και αποτελεί απόλαυση για πολλούς**, οπότε, πριν μας την αφαιρέσουν τα βοηθητικά συστήματα αυτόνομης οδήγησης που αναπτύσσουν οι αυτοκινητοβιομηχανίες, **as την χαρούμε με υγεία και ασφάλεια.**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΥΡΟΒΟΛΑΣ

Σοφά λόγια και διαχρονικές αλήθειες

ΙΔΙΟΜΟΡΦΗ
ΣΠΑΡΤΗ 2016

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΥΡΟΒΟΛΑ

Σοφά λόγια και διαχρονικές αλήθειες

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στα Βέρβена Αρκαδίας, ένα ορεινό χωριό, όπου ο κόσμος επικοινωνούσε με σύντομες φράσεις, παροιμίες και λόγια γεμάτα νόημα και λαϊκή σοφία. Στα γυμνασιακά μου χρόνια ευτύχισα να έχω καταξιωμένους φιλολόγους, οι οποίοι μας παρότρυναν να διαβάσουμε και να αποστηθίζουμε στίχους ποιημάτων, ρητά, αποφθέγματα και φράσεις, τόσο από αρχαία κείμενα όσο και από τη νεότερη λογοτεχνία, τα οποία μου προκαλούσαν ξεχωριστή ευχαρίστηση. Λίγο πριν τη συνταξιοδότησή μου, άρχισα να καταγράφω αποφθέγματα και γενικά ό,τι θεωρούσα αξιόλογο ως πνευματικό υλικό, πράγμα που συνέχισα και αργότερα. Διαπιστώνοντας πριν μερικούς μήνες ότι το υλικό ήταν σημαντικό, το αποθησαύρισα σε θεματικές ενότητες, με αλφαβητική σειρά και, με επιμέλεια των Εκδόσεων “Ιδιομορφή”, τυπώθηκε ως βιβλίο με τίτλο “Σοφά λόγια και διαχρονικές αλήθειες”. Επιδίωξή μου ήταν το υλικό που θα περιέχει το βιβλίο να αφορά ένα διαχρονικό ταξίδι, κυρίως των τελευταίων αιώνων, γιατί θεωρώ πως είναι πλησιέστερα στη σημερινή πραγματικότητα. Τα αποφθέγματα και γενικότερα οι στοχαστικές φράσεις αποτυπώνουν αλήθειες με ένα τρόπο εκφραστικό και δίνουν αισιοδοξία και απαντήσεις σε προβληματισμούς του σύγχρονου ανθρώπου. Παρακάτω παραθέτω μερικά αποφθέγματα από διάφορες ενότητες (από το σύνολο των εκατό ενοτήτων), προκειμένου ο αναγνώστης να έχει μια μικρή εικόνα του βιβλίου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΥΡΟΒΟΛΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κάθε άρτιος άνθρωπος έχει μέσα του, στην καρδιά της καρδιάς του, ένα κέντρο μυστικό και γύρω του περιστρέφονται τα πάντα. Ο μυστικός αυτός στρόβιλος δίνει ενόπτη στο στοχασμό και στην πράξη μας, και μας βοηθάει να βρούμε ή να εφεύρουμε την αρμονία του κόσμου. Άλλοι έχουν τον έρωτα, άλλοι τη δίψα της μάθησης, άλλοι την καλοσύνη ή την ομορφιά ή τη λαχτάρα του χρυσαφιού και τις εξουσίες, κι όλα τα αξιοπογούν και τα υποτάζουν στο κεντρικό τους αυτό πάθος. Αλίμονο στον άνθρωπο που μέσα του δε νοιώθει να τον κυβερνάει ένας απόλυτος μονάρχης. Η ζωή του κατασκορπίζεται ακυβέρνητη κι ασυνάρτητη σε όλους τους ανέμους.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ (Αναφορά στον Γκρέκο)

Ο άνθρωπος ονειροπόλησε τον υπεράνθρωπο και πραγματοποίησε το υπερκτίνος της εποχής μας. Αυτά είναι τα ξαφνιάσματα του ιστορικού γίνεσθαι.

Ι.Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (Σκληροί καιροί)

Οι άνθρωποι έγιναν ο ένας για τον άλλον. Προσπάθησε λοιπόν ή να τους διαφωτίζεις ή να τους υπομένεις.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ (Τα εις εαυτόν Η, Ν9)

Κάθε άνθρωπος είναι δημιουργήμα της εποχής του. Πολλοί λίγοι είναι αυτοί που μπορούν να ανυψωθούν πάνω από ιδέες του καιρού τους.

ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ

Απέραντος είναι ο κόσμος, μα μόνο δύο ειδών είναι οι άνθρωποι του. Εκείνοι που ζητούν από τη ζωή το μερτικό το δικό τους και κείνοι που ζητούν το δικό τους και το δικό σου

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΛΟΥΝΤΕΜΗΣ

Τι είναι ο άνθρωπος; Είναι η δύναμη που καταλήγει πάντα στην ανατροπή των τυράννων και των θεών.

ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ (Γράμματα σ' ένα φίλο Γερμανό)

Το μόνο πράγμα που μπορεί να κάνει καλύτερους τους ανθρώπους είναι να ξέρουν το διπλανό τους. Να μάθουν να αναγνωρίζουν το δίκιο και στο διπλανό τους. Η γνώση του Άλλου είναι αυτό που καθιστά κάποιον μη βάρβαρο.

ΕΛΕΝΗ ΑΡΒΕΛΕΡ

ΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Αργοπεθαίνει όποιος γίνεται σκλάβος της συνήθειας, επαναλαμβάνοντας κάθε μέρα τις ίδιες διαδρομές, όποιος δεν αλλιάζει περπατησιά, όποιος δε διακινδυνεύει και δεν αλλιάζει χρώμα στα ρούχα του, όποιος δε μιλή σε όποιον δε γνωρίζει.

Αργοπεθαίνει όποιος δεν αναποδογυρίζει το τραπέζι, όποιος δεν είναι ευτυχισμένος στη δουλειά του, όποιος δε διακινδυνεύει τη βεβαιότητα και την αβεβαιότητα.

Για να κυνηγήσει ένα όνειρο, όποιος δεν επιτρέπει στον εαυτό του τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του να αποφύγει τις χεφρονες συμβουλές.

Αργοπεθαίνει, όποιος δεν ταξιδεύει, όποιος δε διαβάζει, όποιος δεν ακούει μουσική, όποιος δε βρίσκει σαγήνη στον εαυτό του.

Αργοπεθαίνει, όποιος καταστρέφει τον έρωτά του, όποιος δεν επιτρέπει να τον βοηθήσουν, όποιος περνάει τις μέρες του παραπονούμενος για την τύχη του ή για την ασταμάτητη βροχή.

Αργοπεθαίνει, όποιος εγκαταλείπει μια ιδέα του, πριν την αρχίσει, όποιος δε ρωτά για πράγματα που δε γνωρίζει. Αποφεύγουμε το θάνατο σε μικρές δόσεις, όταν θυμόμαστε πάντοτε ότι, για να είσαι ζωντανός, χρειάζεται μια προσπάθεια πολύ μεγαλύτερη από το απλό γεγονός της αναπνοής.

ΠΑΜΠΛΟ ΝΕΡΟΥΔΑ

ΕΛΛΗΝΑΣ-ΕΛΛΑΣ

Είμαστε ένας λαός, με παλληκκαρία ψυχή, που κράτησε τα βαθιά κοιτάσματα της μνήμης του σε καιρούς ακμής και σε αιώνες διωγμών και άδειων λόγων. Τώρα, που ο τριγυρινός μας κόσμος μοιάζει να θέλει να μας κάνει τρόφιμους ενός οικουμενικού πανδοχείου, θα την απαρνηθού-

με αυτή τη μνήμη; Θα το παραδεχτούμε τάχα να γίνουμε απόκληροι; Δε γυρεύω μήτε το σταμάτημα, μήτε το γύρισμα προς τα πίσω, γυρεύω το νου, την ευαισθησία και το κουράγιο των ανθρώπων που προχωρούν εμπρός.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΣΦΕΡΗΣ

Έκαστος τόπος έχει την πηγήν του, η Αγγλία την ομίχλην, η Αίγυπτος τας οφθαλμίας, η Βλαχία τας ακρίδας και η Ελλάδα τον πατριωτισμόν.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΥΪΔΗΣ (Τα ανθελληνικά)

Οι Έλληνες απέκτησαν την ανεξαρτησία τους για να αποδείξουν ότι δεν μπορούν να αυτοκυβερνηθούν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Κάθε λαός κτίζει το δικό του φρούριο. Οι Ισπανοί αντέχουν τα βάσανα, επειδή παθιάζονται. Οι Ινδοί, επειδή είναι απαθείς. Οι Ρώσοι, επειδή πιστεύουν. Εμάς τους Έλληνες, μας έσωσε η ασίγηστη επιθυμία για έκφραση. Υπομείναιμε έως πρόσφατα όσα μας έτυχαν, με την προσδοκία ότι από τα δυσάρεστα θα φτιάχναμε μια διήγηση ή ένα τραγούδι. Κάποτε οι Έλληνες «έζων δι' έναν έπαινον, κι απέθνησκον δι' ένα τραγούδι». Σήμερα πάντως έχουμε ακόμα κάποια δυνατότητα να είμαστε ραψωδοί της ζωής. Θα ήταν καταδίκη, αν μας επέβαλλαν να παραμεινουμε σιωπηλοί και ουλήγοισμένοι.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

(Καθημερινή, 29/01/2012)

Για μένα, η Ελλάδα είναι η πατρίδα, η θάλασσα, για μας τους μεσογειακούς, είναι η πηγή. Η Μεσόγειος έχει ένα συστατικό στοιχείο που της επιτρέπει να ισορροπεί τα πάντα, μας δίνει το αίσθημα του μέτρου.

ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ

ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Η πιο συνηθισμένη συνέπεια της απροσδόκητης και αιφνιδιαστικής ευημερίας ενός λαού είναι να γίνουν οι πολίτες μταιοδόξοι και αλαζόνες. Αντίθετα, τα καλά που αποκλήθηκαν με τη φρόνηση είναι πιο σίγουρα και διατηρούνται περισσότερο από εκείνα που φέρνει η τύχη. Με λίγα λόγια, οι άνθρωποι είναι πιο ικανοί να αποκρούουν την κακοδαιμονία, παρά να φιλάσσουν την ευημερία τους.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Η αντιξοότητα δημιουργεί ανθρώπους και η ευημερία τέρατα.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

Δεν υπάρχει πιο δύσκολο πράγμα από το να κατευθύνεις έναν άνθρωπο που ευημερεί, ενώ είναι από τα πιο εύκολα πράγματα το να επιβληθείς σ' έναν που ατύχησε.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Αν δεν είχαμε χειμώνα, η άνοιξη δεν θα ήταν τόσο ευχάριστη. Αν κάπου-κάπου δεν είχαμε δυσκολίες, η ευημερία δε θα μας φαινόταν τόσο καλοδεχούμενη.

ΑΝΝ ΜΠΡΑΝΤΣΤΡΙΤ

ΖΩΗ

Σκοπός της ζωής δεν είναι η χαμέρπεια (ευτέλεια). Υπάρχουν απειράκις ωραιότερα πράγματα και από αυτή την αγαλματώδη παρουσία του πεπερασμένου έπους. Σκοπός της ζωής μας είναι η αγάνη. Σκοπός της ζωής μας είναι η ατελείυτη μάζα (αιώνια ύλη) μας. Σκοπός της ζωής μας είναι η λυσιτελής παραδοχή της ζωής μας και της καθημιάς ευχής εν παντί τόπω εις πάσαν στιγμήν εις κάθε ένθερμον αναμόχλευσιν (ανακίνησιν) των υπαρχόντων. Σκοπός της ζωής μας είναι το σεσημασμένο δέρας (δέρμα με αποτυπώματα) της υπάρξεώς μας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ (Υψικάμινος)

Με φορτία συγκινήσεων μετρίεται η ζωή.
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Μια καλή ζωή είναι αυτή που εμνέεται από την αγάπη και καθοδηγείται από τη γνώση.

ΜΠΕΡΤΡΑΝΤ ΡΑΣΕΛ

Η ζωή μου είναι το μήνυμά μου.

ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΤΙ

ΘΑΝΑΤΟΣ

Αλλάτι ο θάνατος και τη ζωή ποθύ τη νοστιμίζει.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Ο θάνατος είναι ένα αστέρι που μας στεφανώνει τα μαλλιά.
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

Κανείς δεν μπορεί ούτε να ονειρευτεί, ούτε να σκεφτεί βαθιά χωρίς να προσκορύνει στη σκέψη του θάνατου, σ' αυτή τη μεγάλη σκοτεινή αβεβαιότητα.

ΜΑΡΙΚΕΡΙΤ ΓΙΟΥΡΣΕΝΑΡ

Ποτέ δεν κατάφερα να καταλάβω αυτά τα όντα που δεν βλέπουν το τερατώδες κοινό γνώρισμα του ανθρώπου- το εφήμερο της παράλογης ζωής του - κι ανακαλύπτουνε διαφορές.

ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΜΟΡΦΙΑ

Στον άνθρωπο όλα πρέπει να είναι ωραία. Και το πρόσωπο και το ντύσιμο και η ψυχή και οι σκέψεις.

ΑΝΤΩΝ ΤΣΕΧΩΦ

Όποιος διατηρεί την ικανότητα να βλέπει την ομορφιά, δε γερνάει ποτέ.

ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ

Ποτέ οι Έλληνες δε δούλεψαν την τέχνη για την τέχνη. Πάντα η ομορφιά είχε σκοπό να υπηρετήσει τη ζωή. Και τα σώματα τα ήθελαν οι αρχαίοι όμορφα και δυνατά, για να μπορούν να δεχτούν ισορροπημένο και γερό νου. Κι ακόμα, για να μπορούν -σκοπός ανώτατος- να υπερασπιστούν το άστυ.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΠΟΙΗΣΗ

Η ποίηση είναι το άλλο πρόσωπο της υπερηφάνειας.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Ο ποιητής αποδόνι, όμως, αποδόνι μεταφυσικό. Μέσα στο στίχο λυτρώνομαι από ό,τι με πνίγει στη ζωή. Κερδίζω από την τέχνη ό,τι χάνω από τα πράγματα.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Κι άλλο δεν κάνουν η ποίηση και η τέχνη γενικά από το να καταπολεμούν τον «έξω χρόνο», μαχόμενοι υπέρ της νοεράς αθαρσίας τους κι ακόμα πιο λυσοσάηα μάχονται εναντίον του φόβου μας για τον αντιδημιουργικό μας θάνατο.

ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ

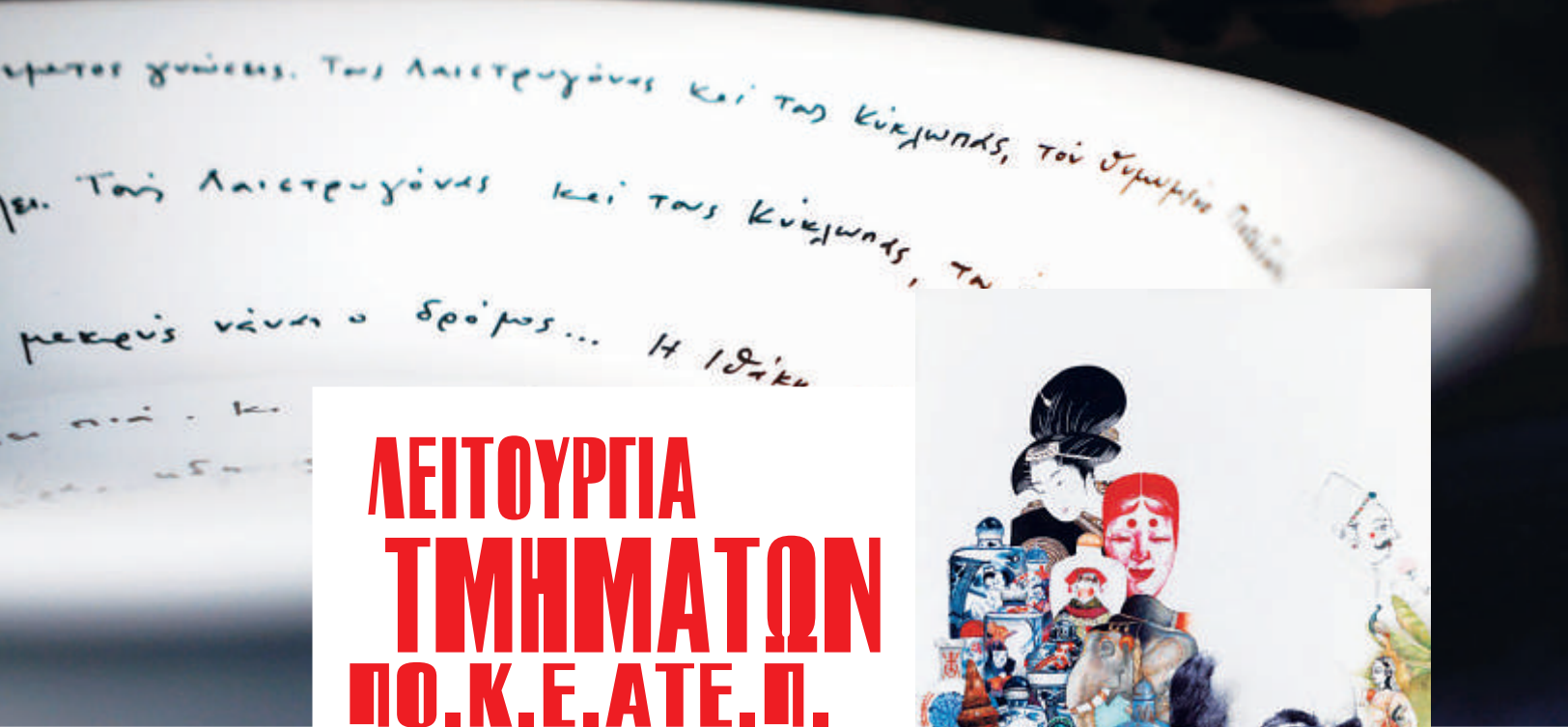
ΧΡΕΟΣ

Όταν ένας Έλληνας ταξιδεύει στην Ελλάδα, το ταξίδι του έτσι μοιραία μετατρέπεται σ' επίπονη αναζήτηση του χρέους. Πώς να γίνουμε κι εμείς άξιοι των προγόνων, πώς να τη συνεχίσουμε, χωρίς να τη ντροπιάσουμε, την παράδοση της ράτσας μας. Μια αυστηρή ασίγηστη ευθύνη βαραίνει τους ώμους σου, βαραίνει τους ώμους όλων των ζωντανών Ελλήνων. Ακαταμάχητη μαγική δύναμη έχει το όνομα, όποιος γεννήθηκε στην Ελλάδα, έχει το χρέος να συνεχίσει τον αιώνιο Ελληνικό δρόμο.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΟ.Κ.Ε.ΑΤΕ.Π.

περιόδου

Για μια ακόμα χρονιά
ξεκινήσαμε με χαρά,
ανανεωτική διάθεση και νέες
ενδιαφέρονσες προτάσεις!

Υπενθυμίζουμε ότι δίνουμε τη
δυνατότητα στα μέλη μας να
παρακολουθήσουν κάθε επιπλέον
σεμινάριο (πέραν του πρώτου
που θα επιλέξουν) με έκπτωση
10% στα διδάκτρα.

Με την ευκαιρία, ευχαριστούμε
και πάλι θερμά το Σύλλογο
Εργαζομένων Τράπεζας ΑΤΕ-
Πειραιώς (ΣΕΤΑΠ), που χωρίς
την κάθε είδους στήριξή του και
τη διάθεση του χώρου του, δε θα
μπορούσαμε να υποστηρίξουμε
το εύρος των εκδηλώσεών μας.
Τις ευχαριστίες μας, επίσης,
απευθύνουμε στη Λέσχη Τραπε-
ζοϋπαλλήλων Θεσσαλονίκης.

Για όλες τις λεπτομέρειες
στην ανανεωμένη σελίδα μας

www.pokeatep.gr

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μαθήματα Πιλάτες- Ορθοσωμικής από την Έφη Καρακώστα

Κάθε Δευτέρα και Τετάρτη στις 7.30 μ.μ.,
αίθουσα Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων
Θεσσαλονίκης (Β. Ηρακλείου 32, 8^{ος} όροφος)
Κόστος τριμήνου: 60 ευρώ

Λέσχη Ανάγνωσης Θεσσαλονίκης, με συντονίστρια την Στέλλα Κόσσυφα

Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται
κάθε πρώτη Πέμπτη του μήνα,
αίθουσα Λέσχης Τραπεζοϋπαλλήλων
Θεσσαλονίκης (Β. Ηρακλείου 32, 8^{ος} όροφος)
Δεν απαιτείται καταβολή διδάκτρων

Εργαστήρι δημιουργικής πλεκτικής από την Ελένη Τσαφαρά

Οι συναντήσεις καθορίζονται μετά από
συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους

Η συμμετοχή είναι δωρεάν
για τα μέλη του πο.κ.ε.ατε.π.
Για τα μη μέλη 10 ευρώ το τρίμηνο

Υπάρχει ελληνικότητα στην τέχνη; 5 μαθήματα φιλοσοφίας από τον Χρήστο Γιανναρά

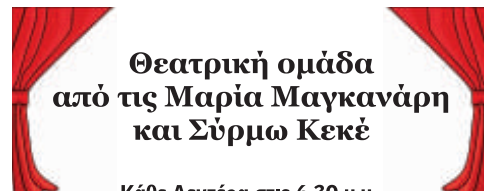
Τις Πέμπτες στη "Στοά του Βιβλίου",
Πεσμαζόγλου 5 & Σταδίου
Κόστος σεμιναρίου: 42 ευρώ

Κορυφαίες στιγμές της νεοελληνικής δραματουργίας

Διαλέξεις από τον Κώστα Γεωργουσόπουλο

Κάθε Πέμπτη στις 5.30 μ.μ.,
στα γραφεία του πο.κ.ε.ατε.π.
Κόστος τριμήνου: 65 ευρώ

Θεατρική ομάδα από τις Μαρία Μαγκανάρη και Σύρμω Κεκέ

Κάθε Δευτέρα στις 6.30 μ.μ.,
αίθουσα ΣΕΤΑΠ
Κόστος τριμήνου: 75 ευρώ

Θεατρικά κείμενα: από την κατανόηση στη δραματουργία από την Άννα Μαυρολέων

Κάθε Τρίτη στις 5.30 μ.μ.,
στα γραφεία του πο.κ.ε.ατε.π.
Κόστος διμήνου: 50 ευρώ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΘΗΝΑΣ

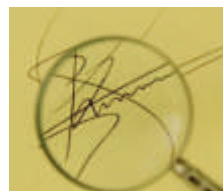
Τμήμα Χορωδίας από τον Μιχάλη Παπαπέτρου

Κάθε Πέμπτη στις 5.00 μ.μ.,
αίθουσα ΣΕΤΑΠ
Κόστος τριμήνου: 40 ευρώ

"Παιχνιδοσώμα" Σωματικό θεατρικό παιχνίδι για ενήλικες από την Κατερίνα Μπάστα

Κάθε Πέμπτη στις 6.30 μ.μ.,
αίθουσα ΣΕΤΑΠ
Κόστος τριμήνου: 75 ευρώ

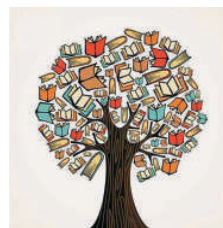

Γραφή και προσωπικότητα από την Αλεξάνδρα Σιγάλα

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑΣ ΑΡΧΑΡΙΩΝ
Κάθε Τετάρτη στις 5.30μ.μ.

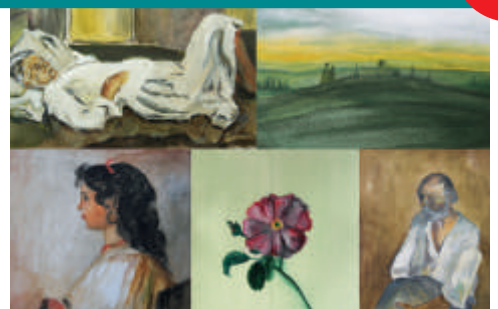
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑΣ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ

Κάθε Τετάρτη στις 7.00 μ.μ.,
στα γραφεία του Ινστιτούτου Γραφολογίας,
Θεμιστοκλέους 4, 3^{ος} όροφος
Κόστος τριμήνου: 70 ευρώ

Λέσχη Ανάγνωσης Βιβλίου Αθήνας, με συντονίστρια την Τάνια Πετρουλάκη- Κιουρτίδη

1 φορά το μήνα (συνήθως την πρώτη
ΔΕΥΤΕΡΑ κάθε μήνα, στις 5.30 μ.μ.),
στα γραφεία του πο.κ.ε.ατε.π.
Δεν απαιτείται καταβολή διδάκτρων

Εργαστήρι Ζωγραφικής από την Φωτεινή Πούλια

Κάθε Τετάρτη στις 6 μ.μ.,
στα γραφεία του πο.κ.ε.ατε.π.
Κόστος τριμήνου: 80 Ευρώ

Τμήμα Γιόγκα από τον Θεόδωρο Χιώτη

Κάθε Τετάρτη στις 5.30 μ.μ.,
αίθουσα ΣΕΤΑΠ
Κόστος τριμήνου: 60 Ευρώ

Σεμινάριο Οινογνωσίας από την Αντιγόνη Καραμβάλη

5 φορές συνάντηση στα γραφεία του
πο.κ.ε.ατε.π. (Πέμπτη στις 5.00 μ.μ.)
και 3 ξεναγήσεις - οινογνωσίας /
γευσιγνωσίας, σε γνωστά οινο-
ποιεία εντός Αττικής (Σάββατο)

2 δώρα μαθήματα μακιγιάζ... χωρίς τοποθέτηση προϊόντος... από την Βιολέττα Μέμου

στα γραφεία του πο.κ.ε.ατε.π.
Κόστος: 20 ευρώ

Ομάδα Σκάκι από τον Στράτο Γρίβα

Οι προπονήσεις και οι αγώνες
πραγματοποιούνται στα γραφεία
του πο.κ.ε.ατε.π. Μετά από συνε-
νόηση μεταξύ των μελών της
ομάδας καθορίζονται οι ημέρες και
ώρες συναντήσις.
Δεν απαιτείται καταβολή διδάκτρων

Ομάδα Μπάσκετ ΣΕΤΑΠ-ΠΟΚΕΑΤΕΠ από τον Πασχάλη Νίκο

Οι προπονήσεις γίνονται κάθε Δευτέρα
στο Στάδιο ΟΑΚΑ, 8.00-9.30 μ.μ.
Δεν απαιτείται οικονομική συμμετοχή

επισκεφθήκαμε & ξεναγηθήκαμε:

Ένας περίπατος στη γειτονιά του Πλάτωνα

Σάββατο, 3 Δεκεμβρίου 2016

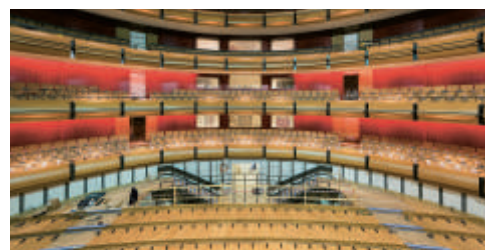
Οργανωμένη ξενάγηση στο Ψηφιακό Μουσείο της Ακαδημίας Πλάτωνος

Ξενάγηση στο Αρχαιολογικό Πάρκο

Επίσκεψη - Ξενάγηση Στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Κυριακή, 5 Φεβρουαρίου 2017

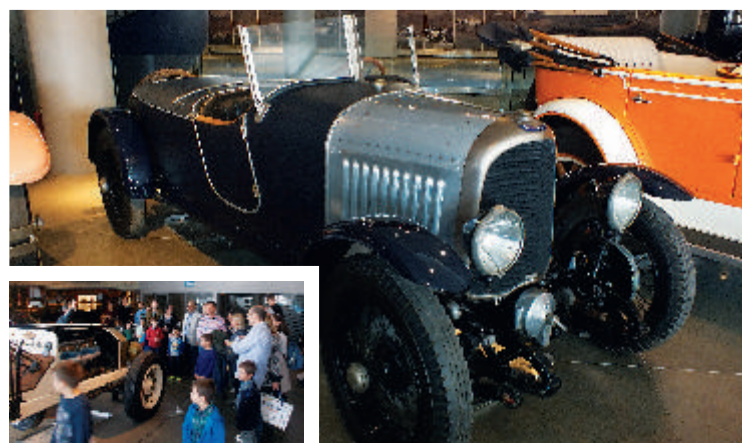

Οργανωμένη ξενάγηση στην Έκθεση του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης «Κυκλαδική Κοινωνία – 5.000 χρόνια πριν»

Πέμπτη, 9 Φεβρουαρίου 2017

Επίσκεψη στο Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου

Κυριακή, 6 Νοεμβρίου 2016

παρακολουθήσαμε τις παραστάσεις:

«ΦΑΥΣΤΑ» του Μποστ

με την Ελένη Κοκκίδου σε σκηνοθεσία Μάρθας Φριντζήλα

Θέατρο Προσκήνιο
Κυριακή, 18 Δεκεμβρίου 2016

«ΑΓΡΙΟΣ ΣΠΟΡΟΣ» του Γιάννη Τσίρου

Θέατρο «Επί Κοίλων»
Τετάρτη, 25 Ιανουαρίου 2017

«Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ» του Ηλία Καπετανάκη

από τη Σοφία Μαραθάκη και την ομάδα ΑΤΟΝΑΪ

Πειραματική Σκηνή Εθνικού Θεάτρου
Παρασκευή, 17 Φεβρουαρίου 2017

«ΣΜΥΡΝΗ ΜΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ»

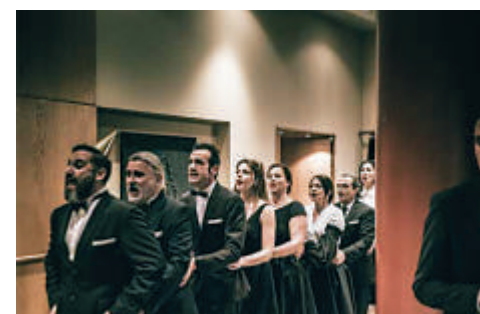
ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Τρίτη, 27 Δεκεμβρίου 2016

«...ΜΕ ΤΗ ΒΟΥΛΑ!»

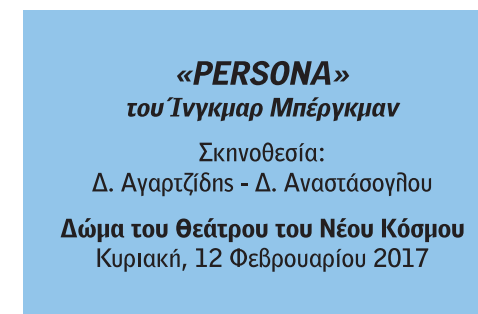
Θεατρική Διασκευή & Σκηνοθεσία:
Γιώργος Νινιός
Ερμηνεία: Αγγελική Ανδρίτσου

Θέατρο Άβατον
Ευατριδών 3, Κεραμεικός
Τρίτη, 7 Φεβρουαρίου 2017

«ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΓΙΟΡΤΗ»

Υπερώο Εταιρείας
Μακεδονικών Σπουδών
Θεσσαλονίκης
Κυριακή, 22 Ιανουαρίου 2017

«PERSONA» του Τινγκμαρ Μπέργκμαν

Σκηνοθεσία:
Δ. Αγατζίδης - Δ. Αναστάσογλου
Δώμα του Θεάτρου του Νέου Κόσμου
Κυριακή, 12 Φεβρουαρίου 2017

«ΓΚΙΑΚ»

ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Κυριακή, 19 Φεβρουαρίου 2017